

Universiteit Gent
Academiejaar 2008-2009

VERGELIJKENDE STUDIE VAN
KLASWOORDEN IN CHINESE DIALECTEN

Verhandeling voorgelegd aan de
Faculteit der Letteren en
Wijsbegeerte, tot het verkrijgen
van de graad Master in de
Oosterse talen en culturen door
Benoît De Nobele

Promotor: Prof. dr. Barbara Meisterernst

INHOUDSTAFEL

Woord vooraf	iii
1 Inleiding	1
2 Nadere toelichting van het klaswoord	3
2.1 Wat is een klaswoord?	3
2.2 Klaswoorden en betekenis	6
3 Beknopt historisch overzicht	9
3.1 De intrede van klaswoorden in het Chinees	9
3.2 De oorsprong van klaswoorden in het Chinees	12
3.2.1 Van werkwoord naar klaswoord	12
3.2.2 Van zelfstandig naamwoord naar klaswoord	13
3.2.3 Authentieke klaswoorden	14
4 Algemeen overzicht van de Chinese dialecten	16
4.1 Dialect van het noorden: Mandarijn	16
4.2 Dialecten van het zuiden	18
4.2.1 Yue (Kantonees)	18
4.2.2 Min	19
4.2.3 Xiang	19
4.2.4 Wu	20
4.2.5 Gan	21
4.2.6 Kejia	21
5 Vergelijkende studie van klaswoorden in Chinese dialecten	22
5.1 Algemene klaswoorden	22
5.2 Pre- en postverbale (on)bepaaldheid van het zelfstandig naamwoord	31
5.2.1 Mandarijn	31
5.2.2 Wu	33
5.2.3 Zuider-Min	34
5.2.4 Kantonees	35
5.2.5 Samengevatte vaststellingen	36
5.3 De verdubbeling van het klaswoord	37
5.4 Het gekwantificeerd zelfstandig naamwoord en het zelfstandig naamwoord voorafgegaan door een aanwijzend voornaamwoord zonder klaswoord	44
5.5 Het klaswoord als een “markering van telbaarheid”	47
5.6 Vrijere zinsstructuur van het maatwoord	48

5.7 Het klaswoord <i>phaŋ</i> 朋 in het dialect van Wanning	49
5.8 Het klaswoord 坨 in het dialect van Ningxiang	50
6 Besluit	53
Bibliografie	55

WOORD VOORAF

Bij het schrijven van deze masterproef ben ik ettelijke moeilijkheden tegengekomen. Ik had weinig tot geen ervaring met het grondig bestuderen van een linguïstisch onderwerp, en wist aanvankelijk niet meteen hoe eraan te beginnen. Gezien het gekozen thema van mijn uiteenzetting, vreesde ik overigens dat het te vinden bronnenmateriaal en relevante, themagebonden informatie relatief schaars zouden zijn. Hierdoor twijfelde ik zelfs af en toe aan de haalbaarheid van mijn gekozen opdracht.

Dankzij prof. dr. Barbara Meisterernst echter bleef ik gemotiveerd en werd ik goed op weg gezet. Gedurende verschillende maanden stond ze me toegewijd bij, verschaftte ze me zeer nuttige bronnen en hielp ze me telkens waar nodig. Zonder haar zou ik het onderwerp waarschijnlijk nooit gekozen hebben, maar ze wist me voldoende te stimuleren en wakkerde de nodige interesse bij me op. Bij deze wil ik haar dan ook graag bedanken voor de voortdurende motivatie en toegewijde hulp.

Ook dr. Mathieu Torck verdient een woord van dank. Met tal van vragen in verband met annotatie en methodologische problemen kon ik bij hem terecht. Mede dankzij zijn hulp en richtlijnen heb ik deze masterproef tot stand kunnen brengen.

Daarnaast kreeg ik ook hulp uit Chinese hoek. Daar ik enkel vertrouwd ben met het Mandarijn, botste ik soms op onduidelijkheden in andere dialecten. Deze struikelblokken werden telkens snel verholpen dankzij de hulp van Tao Ye (Wu), Sun Guofei (Mandarijn) en Yang Qingsong (Kantonees), enkele oude vrienden die mij altijd gesteund hebben bij het oplossen van problemen in verband met mijn studies.

Tot slot bedank ik graag alle professoren en docenten van de Oosterse talen en culturen aan de Universiteit Gent in het algemeen, voor wat ze me de voorbije vier jaar bijbrachten, waardoor ook zij –onrechtstreeks– bijgedragen hebben aan het tot stand komen van deze uiteenzetting.

VERGELIJKENDE STUDIE VAN KLASWOORDEN IN CHINESE DIALECTEN

1. INLEIDING

Klaswoorden¹ zijn fascinerende taalelementen waar Westerse taalkundigen over het algemeen niet zo vertrouwd mee zijn. Reden hiervoor is dat we uitgebreide klaswoordsystemen amper terugvinden in de Indo-Europese talen. Er is echter een aanzienlijk aantal talen waarin we een prominent gebruik van klaswoorden wel terugvinden. Deze talen verspreiden zich over quasi gans de wereld. Klaswoorden zijn bijvoorbeeld een kenmerk van de overgrote meerderheid van de talen van Zuidoost-Azië² (o.a. Chinees, Japans, Vietnamees, Thai, Birmaans, Maleis en Indonesisch), maar klaswoordsystemen komen ook voor in Oceanische (o.a. Kiriwina en Gwini), Afrikaanse (o.a. Bantu en Swahili) en Amerikaans-Indiaanse talen (o.a. Nootka, Yurok, Tzeltal en Eskimo). Slechts in een klein aantal Indo-Europese talen vinden we klaswoordsystemen terug. De bekendste voorbeelden hier zijn het Bengaals, het Middeleeuws Bretoens en – hoewel het daar slechts marginaal gebruikt wordt – het Bulgaars.³

Hoewel alle Chinese dialecten systematisch klaswoorden gebruiken, zijn er vele verschillen. Het is het doel van deze uiteenzetting een idee te krijgen van wat deze verschillen precies zijn, hoe groot ze zijn, van welke soort ze zijn (semantisch, grammaticaal of syntactisch) en of ze al dan niet onder te verdelen vallen in streekgebonden kenmerken. Eveneens werpen we een blik op de hedendaagse evolutie die bepaalde klaswoorden vandaag vertonen.

¹ “Klaswoord” is een term naar voor geschoven door Jos Mullie in zijn *Het Chinees taaleigen: Inleiding tot de gesprokene taal (Noord-Pekineesch dialect)* uit 1930-1933 ter vervanging van de term “maatwoord”, die hij als minder allesomvattend beschouwde.

² In het noorden van de Volksrepubliek China is er echter wel een zichtbare afname voor wat betreft het gebruik van klaswoorden. Meer naar het zuiden en het oosten van het land zien we eenzelfde fenomeen in een nog grotere mate. In het Cambodjaans (Khmer) en het Maleis is het gebruik van klaswoorden relatief hoog, maar lager dan in bijvoorbeeld het Thai of het dialect van Xiamen (Amoy). In het Javaans is het gebruik dan weer iets lager. In het Indonesisch zijn ze relatief zeldzaam en in het Filippijns quasi onbestaand. In deze gebieden waar klaswoorden slechts schaars gebruikt worden zijn de syntactische structuren met klaswoorden minder stabiel en sterker onderhevig aan variatie. (R. B. Jones, “Classifier Constructions in Southeast Asia”, *Journal of the American Oriental Society*, vol. 90, nr. 1, 1970, pp.1-2).

³ S.-Y. Killingley, *Cantonese Classifiers: Syntax and Semantics*, Newcastle upon Tyne: Grevatt & Grevatt, 1983, p.1.

Als vanzelfsprekend zal in onderstaande tekst eerst duidelijk gemaakt worden wat verstaan wordt onder de term “klaswoord”. Het is namelijk van essentieel belang dat het voor de lezer duidelijk is wat precies behandeld zal worden. Daarop volgend wordt kort de geschiedenis van het klaswoord in de Chinese taal besproken, om daarna over te gaan op een vergelijkende studie van klaswoorden in Chinese dialecten. Vooral het Mandarijn en het Kantonees, en dialecten uit het Min, het Xiang en het Wu zullen uitgebreid besproken worden. Om de lezer enkele opmerkelijke eigenschappen mee te delen komen ook minder wijdverbreide subdialecten aan bod.

2. NADERE TOELICHTING VAN HET KLASWOORD

2.1 Wat is een klaswoord?

Vooraleer we het over klaswoorden kunnen hebben, lijkt het me evident te verduidelijken wat een klaswoord precies is. Hiervoor moeten we het klaswoord vergelijken met het maatwoord. Het verschil tussen beide is namelijk klein en wordt niet altijd even duidelijk gesteld. De term “klaswoord” wordt soms als overkoepelende term gebruikt, maar dit is ook het geval voor het maatwoord. Daarenboven worden ze meestal samen besproken en behandeld. Niet verwonderlijk dus dat verwarring tussen beiden niet ongewoon is. In essentie is het nochtans niet zo ingewikkeld en de termen zelf verklaren reeds grotendeels welke de betekenis is die ze dragen. Om het simpel te stellen: een maatwoord wordt gebruikt voor maten, een klaswoord categoriseert zelfstandige naamwoorden in categorieën, i.e. in klassen. Het is dus zo dat klaswoorden in het Chinees zelfstandige naamwoorden kunnen categoriseren in semantische groepen. Verder is het zo dat maatwoorden gebruikt worden bij niet-telbare zelfstandig naamwoorden, en klaswoorden bij telbare zelfstandig naamwoorden. Dit onderscheid gaat echter niet altijd op daar sommige zelfstandige naamwoorden zowel telbaar als niet-telbaar gebruikt kunnen worden. *Bù* 布 (‘stof’) is hier een voorbeeld van⁴:

	Chinees	Nederlands
Telbaar (met klaswoord)	<i>yī kuài bù</i> 一块布	één (stuk) stof
Niet-telbaar (met maatwoord)	<i>yī chǐ bù</i> 一尺布	één derde meter stof

Charles N. Li en Sandra A. Thompson trekken geen zuivere grens en zijn van mening dat een Chinees maatwoord een klaswoord kan zijn.⁵ Li Wendan maakt echter een duidelijk onderscheid tussen de twee door te stellen dat

⁴ S. Matthews en V. Yip, *Cantonese: A Comprehensive Grammar*, Londen en New York: Routledge, [1994] 1996, p.92.

⁵ Zie C. N. Li en S. A. Thompson., *Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar*, Berkeley (Calif.): University of California press, [1981] 2003, pp.106-12.

klaswoorden voorkomen bij telbare zelfstandige naamwoorden en echte maatwoorden bij niet-telbare zelfstandige naamwoorden⁶ (vb.: melk, geld, water, zand, ...).⁷ Een andere versie werd naar voor geschoven door James Tai en Wang Lianqing.⁸ Net als Biq et al. beweren zij dat het verschil tussen de twee zit in het feit dat klaswoorden slechts kunnen voorkomen met woorden die enkele eigenschappen gemeenschappelijk hebben, waardoor ze tot eenzelfde “klasse” behoren. In hun visie doet een maatwoord dan niet meer dan het kwantificeren van de zelfstandige naamwoorden bij dewelke ze voorkomen. Biq et al. wijzen overigens ook op het verschil tussen klaswoorden en maatwoorden op het vlak van syntaxis. Het partikel van bepaling (*de* 的) kan immers wel voorkomen tussen een maatwoord en een zelfstandig naamwoord, maar niet tussen een klaswoord en een zelfstandig naamwoord.⁹ Zo is *yī bàng de yú* 一磅的鱼 (‘een pond vis’ met *bàng* 磅 als maatwoord) correct Chinees taalgebruik, terwijl **yī tiáo de yú* 一条的鱼 (‘een vis’ met *tiáo* 条 als klaswoord) dit niet is.¹⁰

Mijns inziens zal er onder taalkundigen altijd verdeeldheid blijven bestaan omtrent deze terminologie. In het verdere verloop van deze uiteenzetting is het echter van geen bijster groot belang om verder veel aandacht te besteden aan de vraag naar wat het verschil precies is tussen een klaswoord en een maatwoord. Vandaar dat hier, net als in Killingley’s *Cantonese Classifiers*, en net als in Cheng en Sybesma hun *Classifiers in Four Varieties of Chinese*, over het algemeen alles onder één noemer zal gezet worden. Aangezien ik van mening ben dat “klaswoord” een meer allesomvattend begrip is dan “maatwoord”, zal ik bijgevolg ook deze term –klaswoord– verder aanhouden. In sommige gevallen kan

⁶ Zie Li W., “The Pragmatic Function of Numeral-Classifiers in Mandarin Chinese”, *Journal of Pragmatics*, vol. 32, nr. 8, 2000, pp.1113-33.

⁷ Zoals reeds gesteld gaat dit onderscheid niet altijd op aangezien sommige zelfstandige naamwoorden zowel telbaar als niet-telbaar gebruikte kunnen worden.

⁸ Zie J. Tai en Wang L., “A Semantic Study of the Classifier *Tiao*”, *Journal of the Chinese Language Teachers Association*, vol. 25, nr. 1, 1990, pp.35-56.

⁹ Steunende op het feit dat het gebruik van het partikel van bepaling tussen een maatwoord en een zelfstandig naamwoord een betekenisverandering met zich meebrengt, concluderen Cheng en Sybesma dat dit gebruik ervan optioneel is. Voor meer informatie hierover: zie L. L.-S. Cheng en R. Sybesma, “Yi-wan tang, yi-ge Tang: Classifiers and Massifiers”, *The Tsing Hua Journal of Chinese Studies, New Series*, vol. 28, nr. 3, 1998, pp.391-2..

¹⁰ Zie Y.-O Biq, J. Tai en S. A. Thompson, “Recent Developments in Functional Approaches to Chinese”, in C.-T. J. Huang en Y.-H. A. Li (uitgs.), *New Horizons in Chinese Linguistics*, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 1996, pp.105-106.

het echter zijn dat het me nuttig lijkt meer specifiek te werk te gaan, en dat ik daardoor bepaalde klaswoorden alsnog preciezer als zijnde een “maatwoord”.¹¹

In het Chinees komt een klaswoord voor tussen een specificeerder (een aanwijzend voornaamwoord, het vragend voornaamwoord *nǎ* 哪 (‘welk, welke’) of het onbepaald voornaamwoord *měi* 每 (‘elk, elke’)) en/of een prenominaal telwoord enerzijds en een zelfstandig naamwoord anderzijds. In het hedendaags Chinees komt een klaswoord quasi altijd (zie verder) voor tussen een specificeerder en/of een telwoord en een zelfstandig naamwoord in deze volgorde¹²: *specificeerder + telwoord + klaswoord + zelfstandig naamwoord*.¹³

Enkele voorbeelden ter verduidelijking¹⁴:

<i>zhè tiáo shé</i>	这条蛇	[aanw. vnw.-K-ZN]	(‘deze slang’)
<i>nà liǎng gè rén</i>	那两个人	[aanw. vnw.-T-K-ZN]	(‘die twee mensen’)
<i>yī zuò shān</i>	一座山	[T-K-ZN]	(‘één berg’)
<i>liǎng pǐ lú</i>	两匹驴	[T-K-ZN]	(‘twee ezels’)
<i>nǎ zhāng zhuōzi</i>	哪张桌子	[vragend vnw.-K-ZN]	(‘welke tafel’)
<i>nǎ sān bǎ yǐzi</i>	哪三把椅子	[vragend vnw.-T-K-ZN]	(‘welke drie stoelen’)

Zoals reeds vermeld zijn klaswoorden niet exclusief Chinees. Zelfs in het Nederlands kent men iets gelijkaardigs. Hoewel het gebruik van deze klaswoorden in het Nederlands moeilijk vergeleken kan worden met het gebruik

¹¹ Voor een meer gedetailleerde onderverdeling van de maatwoorden: zie K.-J. Chen, C.-R. Huang en Q.-X. Lai, *Mandarin Chinese Daily News Dictionary of Measure Words*, Taipei: Mandarin Chinese Daily News Publishing Center, 1997.

¹² Keith Allan wijst erop dat er in alle talen van de wereld slechts vier mogelijke volgordes voorkomen (T: telwoord; K: klaswoord; ZN: zelfstandig naamwoord):

- a) T + K + ZN: bijv. Chinees, Vietnamees, Bengali, Amerindiaanse talen, Semitische talen
- b) ZN + T + K: bijv. Birmaans, Japans, Thai
- c) K + T + ZN: komt bijv. voor in taal gesproken op Kiriwina (eiland in Oceanië)
- d) ZN + K + T: komt bijv. voor in taal gesproken op de Louisiaden (archipel in Oceanië)

(K. Allan, “Classifiers”, *Linguistic Society of America*, vol. 53, nr. 2, 1977, p.288)

Groep a en c vertonen elk een structuur waarbij de kern voorafgegaan wordt door de bepaling. Deze structuur is typisch voor het Chinees. In b en d zien we een hieraan tegengestelde structuur waarbij de kern de bepaling voorafgaat.

¹³ C. Ross en J.-H. Sheng Ma, *Modern Mandarin Chinese Grammar: A Practical Guide*, Londen en New York: Routledge, 2006, p.43.

¹⁴ Bij voorbeelden van het Mandarijn zal in het verdere verloop van deze uiteenzetting telkens gebruik gemaakt worden van het *Hànyǔ pīnyīn*-systeem om Chinese karakters te transcriberen.

van klaswoorden in talen met een uitgebreid klaswoordensysteem, kan het de lezer wel een beter begrip bieden van waar het precies om gaat. Daar waar het Chinees zelfstandig naamwoord een klaswoord behoeft van zodra deze voorafgegaan wordt door een specificieerder en/of een telwoord, zijn klaswoorden in het Nederlands slechts typisch voor de niet-telbare zelfstandige naamwoorden. Tal van voorbeelden zijn hiervan voor handen: een **bak** bier, een **blok** hout, een **lap** grond, een **lepeltje** siroop, een **vleugje** zout, een **sprankeltje** hoop enz. Het zijn dit soort woorden die, om een onderscheid te maken met “echte” klaswoorden, soms “maatwoorden” genoemd worden, maar velen (waaronder S.-Y. Killingley) plaatsen alles onder één noemer en beschouwen ze gewoon als (een soort) klaswoord.

Het correct gebruik van klaswoorden wordt vaak aanzien als een van de moeilijkste aspecten in de Chinese grammatica. Zowel Hung en Tzeng¹⁵ als Matthews en Yip¹⁶ vergeleken klaswoorden met het geslacht van zelfstandige naamwoorden in Romaanse talen. Zo vindt men bijvoorbeeld in vele woordenboeken voor elk zelfstandig naamwoord het correcte geslacht of de compatibele klaswoorden. Net als het geslacht moet iedereen die de taal niet als moedertaal kent, ook de klaswoorden van buiten leren. En bij het aanleren van een taal bij kleine kinderen en buitenlandse studenten is het typisch dat men tegen het geslacht/klaswoord gemakkelijk fouten maakt.¹⁷

2.2 Klaswoorden en betekenis

Hoewel klaswoorden niet altijd vertaald kunnen worden, bezitten ze toch vaak een inherente betekenis.¹⁸ *Zuòpǐn* 作品 ((kunst-)werk) kan bijvoorbeeld met verschillende klaswoorden voorkomen. Afhankelijk van het klaswoord dat *zuòpǐn* voorafgaat, kunnen we afleiden welk soort werk het betreft. Aldus weten we dat *yī dòng zuòpǐn* 一栋作品 naar een gebouw verwijst, en *yī bù zuòpǐn* 一部作品

¹⁵ D. L. Hung en O T.-L. Tzeng, “Neurolinguistics: A Chinese Perspective”, in C.-T. J. Huang en Y.-H. A. Li (uitgs.), *New Horizons in Chinese Linguistics*, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 1996, pp.368-9.

¹⁶ S. Matthews en V. Yip, *Cantonese: A Comprehensive Grammar*, p.92 en pp.101-2.

¹⁷ D. L. Hung en O T.-L. Tzeng, “Neurolinguistics: A Chinese Perspective”, pp.368-9.

¹⁸ Voor een meer gedetailleerde uiteenzetting hierover: zie S.-Y. Killingley, *Cantonese Classifiers: Syntax and Semantics*, Newcastle upon Tyne: Grevatt & Grevatt, 1982, pp.15-28.

eerder naar een film of een literair werk.¹⁹ Op analoge wijze wordt *yī jù diànhuà* 一具电话 ('een telefoontoestel') onderscheiden van *yī tōng diànhuà* 一通电话 ('een telefoongesprek'), en zo ook *yī jià fēijī* 一架飞机 ('een vliegtuig') van *yī bān fēijī* 一班飞机 ('een vlucht').²⁰

De betekenisonderscheiding die een klaswoord maakt is vaak gebaseerd op de vorm van het voorwerp, en niet zomaar op de categorie waartoe een bepaald iets gerekend wordt. Zo merkten Tai en Wang in hun studie over het klaswoord *tiáo* 条 ('sliert, reep', klaswoord voor vooral langwerpige zaken) op dat dit klaswoord gebruikt wordt voor langwerpige *guā* 瓜 ('meloen, kalebas'), zoals *huángguā* 黄瓜 ('komkommer'), *kǔguā* 苦瓜 ('sopropo') en *sīguā* 丝瓜 ('*luffa cylindrica*'), maar niet voor deze die wat ronder van vorm zijn, zoals *xīguā* 西瓜 ('watermeloen') en *dōngguā* 冬瓜 ('waspompoen'). Daarnaast wezen Tai en Wang ook op de metaforische extensie in het gebruik van het klaswoord *tiáo* 条, dat aldus ook gebruikt kan worden voor abstracte zaken zoals *xīnwén* 新闻 ('nieuwsbericht'), *fǎlǜ* 法律 ('wet') en *mìnglìng* 命令 ('bevel'). Deze metaforische extensie vindt haar oorsprong in het feit dat nieuwsberichten, wetten en bevelen in het verleden altijd verticaal (i.e. langwerpig) opgeschreven werden.²¹

Een andere speciale eigenschap van het klaswoord is dat er soms verschillende klaswoorden compatibel zijn met één bepaald zelfstandig naamwoord, maar –ongeacht welk klaswoord men gebruikt– er telkens naar eenzelfde iets verwezen wordt, waardoor het zich onderscheidt van gevallen als *zuòpǐn* 作品.²² Sara Rovira wist ter verduidelijking van deze eigenschap een mooi voorbeeld te geven. Ze wees erop dat drie verschillende klaswoorden (*fēng* 峰, *tóu* 头 en *pǐ* 匹) *luòtuó* 骆驼 ('kameel') kunnen voorafgaan. Hoewel men, bij het gebruik van om het even welk van deze klaswoorden, kan verwijzen naar één specifieke kameel, is er toch een verschil in conceptie bij de spreker. Bij het

¹⁹ J.-S. Shie, "Figurative Extension of Chinese Classifiers", *Journal of Da-Yeh University*, vol. 12, nr. 2, 2003, p.79.

²⁰ Y.-O. Biq, "Classifier and Construction: The Interaction of Grammatical Categories and Cognitive Strategies", *Language and Linguistics*, vol. 3, nr. 3, 2002, p.532.

²¹ Y.-O. Biq, J. Tai en S. A. Thompson, "Recent Developments in Functional Approaches to Chinese", p.105.

²² Ook S. Matthews en V. Yip besteden aandacht aan dit onderwerp: zie *Cantonese: A Comprehensive Grammar*, pp.105-6.

gebruik van het klaswoord *fēng* 峰 legt de spreker de nadruk op de bulten op de rug van de kameel, daar dit klaswoord op zich “(berg)top” of “piek” betekent. Gebruikt de spreker *tóu* 头 als klaswoord wijst dit erop dat deze de kameel eerder ziet als een gedomesticeerd dier²³, terwijl hij door *pǐ* 匹 te gebruiken zou duidelijk maken dat hij de kameel ziet als een dier van relatief grote omvang met een robuust lijf en vier poten, vergelijkbaar met het paard en de ezel.²⁴ Een ander mooi voorbeeldje die duidelijk maakt dat klaswoorden wel degelijk een zekere vorm van betekenis dragen lezen we in Wiedenhofs *Grammatica van het Mandarijn*. Hij deelt er mee dat het gebruikelijke klaswoord voor *lóng* 龙 (‘draak’) *tiáo* 条 is, en dat *tóu* 头 (het klaswoord voor o.a. gedomesticeerd vee) normaal niet compatibel is met *lóng* 龙. Echter, in bijvoorbeeld een fabel over een hemelse herder die zijn draken hoedt, wordt *sān tóu lóng* 三头龙 (‘drie draken’) plots wel aanvaardbaar.²⁵

²³ Vandaag gebruikt met het klaswoord *tóu* slechts bijna uitsluitend voor vee. Ten tijde van de noordelijke en zuidelijke dynastieën (386-589) echter kon *tóu* ook gebruikt worden voor wildebeesten, vogels en zelfs insecten en vis. (J. Norman, *Chinese*, Cambridge: Cambridge University Press, 1988, pp.115-6).

²⁴ S. Rovira, “Cong renzhi yuyanxue de jiaodu tantao hanyu liangci jiaoxue. A Cognition-based Approach to the Teaching of Chinese Measure Words”, *Journal of Yunnan Normal University. Teaching and Research on Chinese as a foreign language*, vol. 2, supplement, 2004, p.256.

²⁵ J. Wiedenhof, *Grammatica van het Mandarijn*, Amsterdam: Bulaaq, [2004] 2006, p.235.

3. BEKNOPT HISTORISCH OVERZICHT

3.1 De intrede van klaswoorden in het Chinees

Reeds vroeg in de Zhou-dynastie (ca. 1046-221 v.Chr.)²⁶ zien we klaswoorden voor het eerst opduiken in de Chinees taal.²⁷ Het gebruik ervan was in dit prille begin nog beperkt tot lijsten met opsommingen.²⁸ Alain Peyraube merkte op dat het in die tijd eigenlijk enkel nog maar om zogenaamde maatwoorden (zie hierboven) ging, en dat “echte” klaswoorden pas voor het eerst verschenen in de Westelijke Han-dynastie (206 v.Chr.-25 n.Chr.). Hun definitieve intrede vond vervolgens pas plaats in de negende eeuw n.Chr. Hoewel Peyraube –net als Chen Hsueh-chu en Hsu Yu-ying²⁹– van mening is dat klaswoorden in het Chinees zonder invloed van andere talen ontstaan zijn, zou de evolutie ervan wel eens gebeurd kunnen zijn onder invloed van het contact met Tai-talen in het zuiden van China. Dit contact zou aldus een verklaring kunnen geven voor het feit dat er in het Chinees meer klaswoorden zijn in de zuiderse dialecten dan in het Mandarijn.³⁰ Ook Anne O. Yue merkte op dat de dialecten van het noorden minder klaswoorden hebben en gebruiken dan die van het zuiden. In haar *Chinese Dialects: Grammar* vermeldt ze bijvoorbeeld dat er in het Dunganees,

²⁶ Alle data van dynastieën komen uit: Zhenqiu 程镇球 en Wu Jingrong 吴景荣, *Xin shidai Ying-Han da cidian* 新时代英汉大词典 (Groot Engels-Chinees Woordenboek van nieuwe Tijden), Beijing: Shangwu yinshuguan, 2006, pp. 2090-1.

²⁷ In Yuzhi Shi's *The Establishment of Modern Chinese Grammar* valt te lezen dat klaswoorden pas voor het eerst verschenen rond 100 v.Chr. (Y. Shi, *The Establishment of Modern Chinese Grammar: The Formation of the Resultative Construction and Its Effects*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2002, p.149) Dit lijkt me echter een vreemde stelling aangezien er voorbeelden te over zijn van het gebruik van klaswoorden vele eeuwen daarvoor. Benjamin K. T'sou beweert bovendien dat het Chinees reeds klaswoorden kende in het tweede millennium v.Chr. (B. K. T'sou, Benjamin K., “The Structure of Nominal Classifier Systems”, in P. N. Jenner, L. C. Thompson en S. Starosta (reds.), *Austroasiatic Studies*, vol. 2, nr. 13, Hawaiï: University of Hawaii Press, 1967, p.1228).

²⁸ R. B. Jones, “Classifier Constructions in Southeast Asia”, pp.3-4.

²⁹ Chen en Hsu sluiten de veronderstelling dat Chinese klaswoorden ontstaan zijn om mogelijke taalverwarring door homofonen tegen te gaan niet uit. (Chen Hsueh-chu 陈雪珠 en Hsu Yu-ying 徐毓莹, “Comparison of General Classifiers of Chinese and Japanese (Zongcheng liangci zhi Zhong-Ri bijiao 总称量词之中日比较)”, *Wufeng xuebao* 吴凤学报 (Krant van het Technologisch Instituut van Wufeng), vol. 11, 2003, p.294)

³⁰ A. Peyraube, “Recent Issues in Chinese Historical Syntax”, in Huang, C.-T. James en Li, Y.-H. Audrey (uitg.), *New Horizons in Chinese Linguistics*, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 1996, p.196.

een subdialekt van het Mandarijn dat o.a. in de provincie Gansu gesproken wordt, slechts één klaswoord (gè 个) gebruikt wordt.³¹

Een andere verklaring voor het feit dat er meer klaswoorden in de zuidelijke dan in de noordelijke dialecten zijn, lezen we in Sybesma's *Beifang fangyan he Yueyu zhong mingci de keshu biaoji* 北方方言和粤语中名词的可数标记 ('Markeringen van telbaarheid van zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn en in het Kantonees'). Hij beweert dat de reden voor het feit dat er meer klaswoorden zijn in het Kantonees dan in het Mandarijn een gevolg is van het feit dat de telbaarheid van zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn gemarkeerd wordt door het suffix *zǐ* 子 terwijl men in het Kantonees hiervoor het klaswoord gebruikt (zie 5.5).³²

Het grote verschil met het hedendaags gebruik van klaswoorden is de meest voorkomende positie ervan in de zin. Zoals reeds vermeld is deze in een normale Chinese zin *specificerder + telwoord + klaswoord + zelfstandig naamwoord*. Dit is echter niet altijd de meest gebruikte structuur geweest. Oorspronkelijk (duizend jaar voor het begin van onze tijdrekening) zag men het klaswoord het vaakst na een postnominaal telwoord. Een voorbeeld³³ ter verduidelijking:

Chinees	Nederlands
<i>Xiàn tuótuó yī pǐ, qí mǎ èr pǐ, jià èr sì</i> 獻橐他一匹、騎馬二匹、駕二駟	Een kameel, twee te berijden paarden en twee spannen met elk vier paarden schenken.

Hierbij moet wel opgemerkt worden dat het gebruik van een klaswoord slechts optioneel was³⁴, en dat de meest gebruikte constructie in de Zhou-dynastie nog steeds [telwoord + zelfstandig naamwoord] was (zonder klaswoord).

³¹ A. O. Yue, "Chinese Dialects: Grammar", in G. Thurgood en R. LaPolla (reds.), *The Sino-Tibetan Languages*, Londen en New York: Routledge, 2003, p.85.

³² R. Sybesma, "Beifang fangyan he Yueyu zhong mingci de keshu biaoji 北方方言和粤语中名词的可数标记 ('Markeringen van telbaarheid van zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn en in het Kantonees')", in Lu Jianming 陆俭明 (uitg.), *Yuyan xuelun cong* 语言学论丛 ('Verzameling linguïstische Uiteenzettingen'), Beijing: Shangwu yinshuguan, 2007, p.243.

³³ Sima Qian 司马迁, *Shiji* 史记 ('Historische Aantekeningen'), Beijing: Zhonghua shuju, [1959] 1985, hoofdstuk 110, p.2896.

³⁴ Dit staat in groot contrast met de situatie van vandaag waarbij het gebruik van klaswoorden in vele gevallen verplicht is.

Volgens data van Yuzhi Shi bleef deze dit ook tot zeker in de Tang-dynastie (618-907). Het keerpunt kwam er tussen de achtste en de twaalfde eeuw toen het klaswoord definitief zijn plaats innam tussen het telwoord en het zelfstandig naamwoord. Dit wordt o.a. aangetoond aan de hand van studies over volgende teksten³⁵:

Tekst	Datum	Percentage T + ZN	Percentage T + K + ZN
<i>Shìshuō xīnyǔ</i> 世說新語 ('Nieuw Verslag van Verhalen van de Wereld')	425 n.Chr.	88%	12%
<i>Dūnhuáng biànwén</i> 敦煌变文 ('Transformatieteks uit Dunhuang')	800 n.Chr.	80%	20%
<i>Zhūzi yǔlèi</i> 朱子语类 ('Uitdrukkingen van Zhuzi')	1200 n.Chr.	36%	64%
<i>Lǎo Qīdà</i> 老乞大 ('Oud Qita')	1325 n.Chr.	2%	98%

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, heeft het enige tijd geduurd vooraleer het klaswoord zijn prominente aanwezigheid en zijn frequent voorkomen in de Chinese taal, zoals dat vandaag het geval is, bereikte. Wang Li is echter van mening dat klaswoorden reeds in de vijfde of zesde eeuw een verplicht gebruik waren tussen telwoord en zelfstandig naamwoord, en dat gevallen waarbij oudere constructies voorkwamen slechts een gevolg waren van het kopiëren van de oude klassieken.³⁶

Hoewel het klaswoord in regel zijn plaats altijd krijgt tussen telwoord en zelfstandig naamwoord, zijn er toch situaties waar de klassieke constructie [ZN+T+K] vaker voorkomt. Vooral in de schrijftaal –hoewel dit dan een ietwat archaische indruk geeft– leest men al eens eerder iets als *liánjūn èrqiān yú rén* 联军二千余人 ('meer dan tweeduizend geallieerden'), met het klaswoord achterop, dan *liǎngqiān duō gè méngyǒu* 两千多个盟友 ('meer dan tweeduizend geallieerden') zoals men eerder zou zeggen in de spreektaal. Een ander voorbeeld is *tiánxiě*

³⁵ Zie Y. Shi, *The Establishment of Modern Chinese Grammar*, p.149.

³⁶ Zie Wang Li 王力, *Hanyu shigao* 汉语史稿 ('Manuscript van de geschiedenis van het Chinees'), Beijing: Kexue chubanshe, 1957.

bèi'àn biǎogé yī shì èr fèn 填写备案表格一式二份 (‘een aangifteformulier in tweevoud invullen’) waarin het zelfstandig naamwoord twee maal gevolgd wordt door een telwoord en een klaswoord. *Bèi'àn biǎogé* 备案表格 (‘een aangifteformulier’) gaat immers *yī shì* 一式 (‘één model’) en *èr fèn* 二份 (‘twee porties’ > ‘twee exemplaren’) vooraf. Ook op uitgeschreven rekeningen zien we het klaswoord vaak opduiken in de klassieke structuur: *Hàn-Rì cídiǎn sìshí běn* 汉日词典肆拾本 (‘Chinees-Japans woordenboek, 40 stuks’). Daarnaast merkte Wiedenhof ook op dat men op restaurant in Beijing regelmatig iets in de aard van *xiāngsuàn yī fèn* 香蒜一份儿 (‘éénmaal knoflookbroodjes’) hoort (met het klaswoord achteraan de zin), eerder dan *yī fèn xiāngsuàn* 一份儿香蒜 (‘éénmaal knoflookbroodjes’) waar het klaswoord zijn normale plaats inneemt. Volgens Wiedenhof zou de klassieke constructie dergelijke uitdrukkingen een extra cachet geven.³⁷

Een andere visie op de voor het Chinees opmerkelijke structuur [ZN+T+K] –de kern gaat de bepaling immers vooraf– werd door o.a. Ulrich Unger naar voor geschoven. Hij stelde dat de postnominale bepaling [T+K] in appositie zou staan, i.e. de bepaling wordt geïnterpreteerd als een soort bijgedachte die aan de kern (het zelfstandig naamwoord) toegevoegd wordt.³⁸ Yuen Ren Chao merkte op zijn beurt op dat deze constructie ook te interpreteren valt als subject en predicaat.³⁹ Ook Lisa L.-S. Cheng en Rint Sybesma zijn van deze mening.⁴⁰

3.2 De oorsprong van klaswoorden in het Chinees

3.2.1 *Van werkwoord naar klaswoord*

Sommige klaswoorden zijn geëvolueerd uit werkwoorden. Het werkwoord waaruit een dergelijk klaswoord ontstaat, houdt dan meestal op de een of andere

³⁷ J. Wiedenhof, *Grammatica van het Mandarijn*, p.237.

³⁸ Zie U. Unger, *Grammatik des Klassischen Chinesisch*, vol. 1, Munster (niet uitgegeven), 1987, p.107.

³⁹ Zie Y. R. Chao, *A Grammar of Spoken Chinese*, Berkeley: University of California Press, 1968, pp.559-560.

⁴⁰ Zie L. L.-S. Cheng en R. Sybesma, “Yi-wan tang, yi-ge Tang: Classifiers and Massifiers”, pp.392-4.

manier verband met het zelfstandig naamwoord in kwestie, zoals verduidelijkt wordt in volgende voorbeelden⁴¹:

<i>yī fā zǐ dàn</i>	一发子弹	[T-K-ZN]	(‘een kogel’)	<i>fā</i> 发	betekent o.a. “schieten”
<i>yī fú yào</i>	一服药	[T-K-ZN]	(‘een medicijn’)	<i>fú</i> 服	betekent o.a. “innemen”
<i>yī tōng diànhuà</i>	一通电话	[T-K-ZN]	(‘een telefoontje’)	<i>tōng</i> 通	betekent o.a. “verbinden, communiceren”

3.2.2 Van zelfstandig naamwoord naar klaswoord

De meeste klaswoorden die het Chinees vandaag rijk is, zijn gegroeid uit zelfstandige naamwoorden. Wanneer zo’n zelfstandig naamwoord zich de eigenschap aannam om ook als klaswoord gebruikt te kunnen worden, lag de oorsprong hiervan vaak in het feit dat het zelfstandig naamwoord in kwestie geassocieerd werd aan een bepaald begrip, dat dan bijgevolg het zelfstandig naamwoord als klaswoord kon gebruiken. Van een dergelijk fenomeen is *bǐ* 笔, dat op zich “pen” betekent, een treffend voorbeeld:

<i>yī bǐ tǔ dì</i>	一笔土地	[T-K-ZN]	(‘een strook land’)
<i>yī bǐ mǎimài</i>	一笔买卖	[T-K-ZN]	(‘een handelsakkoord’)
<i>yī bǐ zhàng</i>	一笔帐	[T-K-ZN]	(‘een rekening’)
<i>yī bǐ fèiyòng</i>	一笔费用	[T-K-ZN]	(‘een factuur’)
<i>yī bǐ shùzì</i>	一笔数字	[T-K-ZN]	(‘een getal’)
<i>yī bǐ jìlù</i>	一笔记录	[T-K-ZN]	(‘een aantekening’)

Met elk van deze zelfstandige naamwoorden waarvoor *bǐ* 笔 als klaswoord kan dienen, kan men situaties associëren waarbij er een pen aan te pas komt (het

⁴¹ J.-S. Shie, “Figurative Extension of Chinese Classifiers”, *Journal of Da-Yeh University*, vol. 12, nr. 2, 2003, p.78.

registreren van landeigendom, het vastleggen van een handelsovereenkomst, het schrijven van een rekening, van een factuur, etc.).⁴²

Een andere mogelijkheid is dat een zelfstandig naamwoord als klaswoord gebruikt kan worden, omdat dit zelfstandig naamwoord qua vorm geassocieerd wordt met iets anders. Een mooi voorbeeld hiervan is *yī lún míngyuè* 一轮明月 (‘een heldere volle maan’), waarbij het als klaswoord gebruikte zelfstandig naamwoord *lún* 轮 op zich “wiel” betekent. De associatie die hier gemaakt wordt is duidelijk: net als een wiel is ook de volle maan rond van vorm.⁴³

Het kan ook zijn dat een zelfstandig naamwoord compatibel is met een bepaald klaswoord, omdat deze laatste ruimtelijk geassocieerd wordt met het zelfstandig naamwoord in kwestie. Een mooi voorbeeld hiervan is *fáng* 房 (‘huis’), dat we als klaswoord niet meteen compatibel zouden achten met personen, maar omdat het huis de plaats is waar de echtgenote zich –traditioneel gezien– hoort te bevinden, is naast *yī gē xífù* 一个媳妇 (‘een schoondochter’), ook *yī fáng xífù* 房媳妇 (‘een schoondochter’) correct Chinees taalgebruik.⁴⁴

3.2.3 Authentieke klaswoorden

Naast bovenvermelde gevallen bestaat er ook een klein aantal klaswoorden die reeds van bij hun ontstaan als klaswoord gebruikt werden zonder voorheen een andere functie te hebben gehad. *Zhī* 只 is hier een voorbeeld van. Reeds in de *Shuōwén jiězì* 说文解字 (‘Bespreking van enkelvoudige Karakters en Uitleg van Samengestelde Karakters’)⁴⁵ wordt *zhī* 只 vermeld als klaswoord voor vogels. Tussen de derde en de zevende eeuw n.Chr. zien we dan ook vaak zinnen als *jī yī zhī* 鸡一只 (‘één kip’). Vaak wordt het ook gebruikt als klaswoord voor één van twee zaken die samen een paar vormen (zoals o.a. *shǒu* 手 (‘hand’), *jiǎo* 脚 (‘voet’), *yǎnjīng* 眼睛 (‘oog’), *ěrduo* 耳朵 (‘oor’), *wàzi* 袜子 (‘kous’) e.d.). In de loop der jaren

⁴² Ibid.

⁴³ Ibid., p.75.

⁴⁴ Ibid., p.77.

⁴⁵ De *Shuōwén jiězì* werd in 100 n.Chr. vervolledigd door Xu Shen 许慎 (ca. 58 – ca. 147), die zijn werk pas in 121 n.Chr. presenteerde aan de keizer. Het is het eerste Chinese woordenboek en bevat 9 353 verschillende karakters. (B. Smith en W.-G. Weng, *China: A History in Art*, New York: Doubleday Windfall, [1976] 1979, p.57).

werd *zhī* 只 ook het klaswoord voor lange harde objecten, zoals bijvoorbeeld pijlen. In de Tang-dynastie gebruikte men *zhī* 只 voor nog meer zaken en werd het aldus ook gebruikt voor bijvoorbeeld *chuán* 船 ('boot') en *yǐzi* 椅子 ('stoel'). Vandaag is *zhī* 只 een van de meest gebruikte klaswoorden in het Chinees. In sommige dialecten is het zelfs uitgegroeid tot het algemeen klaswoord (zie verder).⁴⁶

⁴⁶ J. Norman, *Chinese*, p.116.

4. ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE CHINESE DIALECTEN

Vooraleer we dieper ingaan op de gelijkenissen en verschillen qua gebruik van klaswoorden in Chinese dialecten, is het interessant om weten waar deze dialecten gesproken worden. Bovendien lijkt het me een vereiste eerst te verduidelijken wat precies bedoeld wordt met Chinese “dialecten”. Het is namelijk zo dat de zeven Chinese hoofddialecten (zie verder) door velen beschouwd worden als talen op zich. Aanhangers van deze visie kunnen hun stelling gemakkelijk staven met het feit dat sprekers van verschillende Chinese dialecten elkaar onderling maar al te vaak niet verstaan. Sterker nog, het komt vaak voor dat streekgebonden verschillen binnen één dialect zo groot zijn dat zelfs sprekers van eenzelfde dialect elkaar onderling niet begrijpen.⁴⁷

Het grote bindmiddel om al deze dialecten/talen alsnog als saamhorige subtalen van één overkoepelende taal –het Chinees– te beschouwen is enerzijds de culturele verbondenheid, en anderzijds het gebruik van één en hetzelfde schrift.⁴⁸

4.1 Dialect van het noorden: Mandarijn

Chinese dialecten worden doorgaans opgesplitst in de zogenaamde noordelijke en zuidelijke dialecten.⁴⁹ In het noorden vinden we het Mandarijn, dat overigens ook het uiterste zuidwesten van China, tot aan de grens met Thailand, gans inneemt. Gebieden waar het Mandarijn gesproken wordt, bedekken meer dan drie vierden van het totale Chinese grondgebied en in 1999 werden reeds meer dan 867 miljoen sprekers ervan geteld.⁵⁰

⁴⁷ S. R. Ramsey, *The Languages of China*, Princeton (NJ): Princeton University Press, [1987] 1989, p.21.

⁴⁸ M. M. Yan, *Introduction to Chinese Dialectology*, Munchen: Lincom Europa, 2006, p.2.

⁴⁹ Norman gaat echter iets specifieker te werk. Gebaseerd op het feit dat het Wu, het Gan en het Xiang vele eigenschappen delen met het Mandarijn, deelt hij die drie dialecten onder in wat hij de “centrale dialecten” noemt. (Norman, *Chinese*, p.188).

⁵⁰ Telling door *Ethnologue* in 1999. (<http://www.ethnologue.com>, datum van raadpleging: 13 maart 2009).

Het Mandarijn is, met meer dan deze 867 miljoen moedertaalsprekers, een van de meest gesproken talen ter wereld.⁵¹ Het is een officiële taal in de Volksrepubliek China, op Taiwan en in Singapore. Buiten China vinden we ook grote concentraties van sprekers van het Mandarijn in een vijftiental andere landen, zoals o.m. Brunei, Indonesië (op de eilanden Java en Bali), Maleisië en Mongolië. In totaal zouden er ongeveer 178 miljoen mensen het Mandarijn als tweede taal machtig zijn.⁵²

In China zelf is het Mandarijn de voertaal overal ten noorden van de Yangtze, met uitzondering van de provincies Qinghai en Binnen-Mongolië, en de westelijke helft van de provincie Sichuan. De relatief recent gesiniceerde gebieden in het noordoosten en noordwesten van China –i.e. Mantsjoerije en Xinjiang⁵³– zijn wel inbegrepen. Hierbij komen ook nog de zuidelijke provincies Yunnan en Guizhou.

Zeer opmerkelijk is het feit dat het Mandarijn, ondanks de aanzienlijke oppervlakte waar het gesproken wordt, slechts relatief kleine streekgebonden variaties kent.⁵⁴ Dit staat in groot contrast met de dialecten van het zuiden, en dan vooral met het Wu en het Min, die onderverdeeld worden in respectievelijk het Noorder- en Zuider-Wu en het Noorder- en Zuider-Min.⁵⁵ Het Mandarijn is daarentegen uitzonderlijk homogeen. Een inwoner van Haerbin, de provinciehoofdstad van de meest noordoostelijk gelegen provincie Heilongjiang, zal bijvoorbeeld weinig problemen ondervinden bij het converseren met een inwoner van Chongqing, een stad gelegen in het zuidwesten van China, ettelijke duizenden kilometers verwijderd van Haerbin.⁵⁶

⁵¹ Volgens J. Wiedenhof in *Grammatica van het Mandarijn* zouden dit er 867 miljoen zijn in China zelf, met daarbij nog eens 6,8 miljoen mensen in andere landen. (J. Wiedenhof, *Grammatica van het Mandarijn*, p.1).

⁵² Informatie gevonden op de website <http://www.ethnologue.com> (datum van raadpleging: 13 maart 2009).

⁵³ In Xinjiang is het Mandarijn zich prominenter beginnen profileren vanaf de tweede helft van de twintigste eeuw. (J. Wiedenhof, *Grammatica van het Mandarijn*, p.1).

⁵⁴ Voor een verklaring van dit fenomeen: zie S. R. Ramsey, *The Languages of China*, pp.21-23.

⁵⁵ L. L.-S. Cheng en R. Sybesma, "Classifiers in Four Varieties of Chinese", in G. Cinque en R. S. Kayne (reds.), *Handbook of Comparative Syntax*, Oxford: Oxford University Press, 2005, p.259.

⁵⁶ S. R. Ramsey, *The Languages of China*, p.21.

4.2 De dialecten van het zuiden

De dialecten van het zuiden worden traditioneel opgesplitst in zes hoofddialecten. Samen met het Mandarijn vormen ze de sinitische taalgroep.⁵⁷ Net zoals dit het geval is bij het Nederlands, worden ook de Chinese dialecten verder onderverdeeld in meer regiogebonden subdialecten.

4.2.1 *Yue (Kantonees)*

Met ongeveer 47,5 miljoen sprekers (5,0%)⁵⁸ in China alleen is het Yue – ons allen waarschijnlijk beter bekend als het Kantonees– het tweede best vertegenwoordigde dialect van het zuiden van China. Het wordt vooral gesproken in de provincies Guangdong (Kanton) en Guangxi, en in de Speciale Administratieve Regio's Hongkong en Macau, maar ook door de meerderheid van de *Huáqíáo*, Chinezen levend in overzeese gebieden.⁵⁹ Het Yue is aldus de meest gesproken variant van het Chinees buiten de grenzen van de Volksrepubliek China, met grote concentraties in vooral de Verenigde Staten van Amerika en Canada. Dit fenomeen wordt verklaard door het feit dat Amerikanen halverwege de negentiende eeuw goedkope werkkrachten kwamen halen in het zuiden van China.⁶⁰ Daarnaast vinden we ook nog variaties van het Kantonees terug in Chinese gemeenschappen in o.a. Singapore, Maleisië en Australië.⁶¹

Dankzij de snelle economische ontwikkeling van de zuidelijke kustdistricten is het Kantonees aan een opmars bezig in China zelf. In gans het land studeren hoe langer hoe meer studenten Kantonees met het oog op handeldrijven met Hongkong en Guangdong. Aldus trekt het Kantonees steeds verder noordwaarts.⁶²

⁵⁷ J. Wiedenhof, *Grammatica van het Mandarijn*, p.2.

⁵⁸ Tellingen en percentages in deze paragraaf komen uit S. R. Ramsey, *The Languages of China*, p.87, en zijn gebaseerd op een totale Han-Chinese bevolking van 950 miljoen inwoners.

⁵⁹ Dit is echter een aan het veranderend zijnde fenomeen. Door het zich steeds meer openstellen van de Volksrepubliek China wordt het Mandarijn hoe langer hoe beter vertegenwoordigd in overzeese gebieden. (Norman, *Chinese*, p.191).

⁶⁰ S. R. Ramsey, *The Languages of China*, p.98. Zie voor meer informatie ook p.99 e.v.

⁶¹ S. Matthews en V. Yip, *Cantonese: A Comprehensive Grammar*, p.2.

⁶² *Ibid.*, pp.2-3.

4.2.2 *Min*

Het Min kent zo'n 38 950 000 (4,1%) sprekers in China. Chinese taalkundigen splitsen dit dialect over het algemeen op in twee groepen: het Noorder-Min, met als vertegenwoordiger het dialect van Fuzhou, en het Zuider-Min, waartoe o.a. het dialect van Xiamen (Amoy) behoort.⁶³

Omwille van geografische redenen is het Min doorheen de geschiedenis steeds relatief geïsoleerd gebleven van de rest waardoor het verscheidene archaïsche kenmerken van het Chinees behouden heeft. Deze conservatieve Min-dialecten worden beschouwd als de meest heterogene groep binnen de Chinese dialecten. Alleen al in de provincie Fujian worden er tot wel negen onderling onverstaanbare subgroepen onderscheiden. Naast Fujian wordt het Min ook gesproken in het noordoostelijk deel van de provincie Guangdong, maar ze zijn niet beperkt tot deze regio's. Daar de sprekers van het Min veelal zeevaarders en vissers zijn, vindt men het Min ook terug in de kustgebieden van Guangdong, en dan vooral in en rond het schiereiland Leizhou en in de periferie van het eiland Hainan. Gaan we nog verder naar het zuiden vinden we ook nog dialecten van het Min in verschillende andere Oost-Aziatische landen.⁶⁴

Op het einde van de Ming-dynastie (1368-1644) staken vele inwoners van Fujian de Straat van Taiwan (ook wel de Straat van Formosa genoemd) over en vestigden ze zich op het eiland Taiwan. Ook daar worden aldus subdialecten van het Min gesproken. Hierdoor lijkt het Taiwanees in vele opzichten op het dialect van Xiamen, een kuststad in Fujian.⁶⁵

4.2.3 *Xiang*

De Xiang-dialecten vindt men terug in de provincie Hunan. Men schat er het aantal sprekers op 45,6 miljoen (4,8%). Ze worden er sterk beïnvloed door het Mandarijn, omdat de gebieden waar men Xiang spreekt in zowel het noorden, het westen als het zuidwesten grenzen aan gebieden waar het Mandarijn de voertaal

⁶³ Ibid.

⁶⁴ S. R. Ramsey, *The Languages of China*, pp.107-8.

⁶⁵ Ibid.

is. Door deze invloeden is het Xiang een complexe mengeling geworden van enerzijds overgebleven oudere kenmerken die de zuiderse dialecten typeren, en anderzijds de uit het Mandarijn overgenomen nieuwere eigenschappen. In het noordwestelijk deel van Hunan is de beïnvloeding zelfs zo groot dat er onenigheid ontstaan is over het feit of men er nu Xiang dan wel Mandarijn spreekt.

Deze invloeden hebben er ook voor gezorgd dat men het Xiang is gaan opsplitsen in twee grote subgroepen: het Nieuw- en het Oudxiang. Het Nieuwxiang wordt gesproken in het zuidwestelijk deel van Hunan, maar ook in de grotere steden verspreid over gans de provincie. Het conservatievere Oudxiang vindt men voornamelijk nog terug in meer rurale en bergachtige gebieden. Het verschil tussen beiden is groot. Een spreker van het Nieuwxiang ondervindt bijvoorbeeld minder problemen bij het converseren met een spreker van het Mandarijn dan met een spreker van een dialect behorend tot de subcategorie van het Oudxiang. Vandaar dat het Nieuwxiang soms als een variant van het Mandarijn wordt beschouwd, eerder dan een subcategorie van het Xiang.⁶⁶

4.2.4 Wu

Het dialect dat de meeste sprekers telt in China zelf is –met uitzondering van het Mandarijn– het Wu (80 75 0000; 8,5%). Dit dialect wordt gesproken in de kustgebieden rond Shanghai, in de provincie Zhejiang en in het zuidelijk uiterste van de provincie Jiangsu. Shanghai, China's op één na grootste stad, wordt aanzien als het hart van het gebied waar Wu de voertaal is.⁶⁷

Er zijn vele variaties binnen het Wu. Deze zijn zowel streek- als generatiegebonden, en bovendien ook afhankelijk van de sociale omgeving. Het Shanghainees is binnen deze groep een mengeling van vele invloeden van de dialecten van de nabije steden. Men beschouwt het Shanghainees hierdoor niet altijd als een echt dialect, maar eerder als een “wereldstedelijk allegaartje”. Desalniettemin is het Shanghainees in de loop der tijd uitgegroeid tot de meest gesproken variant van het Wu.⁶⁸

⁶⁶ Ibid., p.97.

⁶⁷ S. R. Ramsey, *The Languages of China*, pp.88-90. Zie voor meer informatie ook p.91 e.v.

⁶⁸ Ibid.

4.2.5 *Gan*

Het Gan (22,8 miljoen; 2,4%) is hoofdzakelijk in de provincie Jiangxi en het oostelijk gedeelte van de provincie Hunan prominent aanwezig. Bepaalde Gandialecten worden waarschijnlijk ook nog gesproken in de zuidoostelijke hoek van de provincie Hubei, maar weinig gegevens over deze randgevallen zijn gekend.

Het Gan bevat kenmerken van zowel het Mandarijn als van enkele dialecten van het zuiden, en wordt aldus als een soort overgangsdialect beschouwd.⁶⁹ Een noemenswaardig feit is ook nog dat het Gan, samen met het Wu en het Xiang gebaseerd zouden zijn op een mengeling van kenmerken die samen

4.2.6 *Kejia*

Het Kejia –ook wel Hakka genoemd– (35 150 000; 3,7%) wordt voornamelijk gesproken in het gebied waar de provincies Guangdong, Fujian en Jiangxi aan elkaar grenzen, met als kern de stad Meixian. Door migraties ten tijde van de Qing-dynastie (1644-1911) vinden we het Kejia ook in vele geïsoleerde gemeenschappen, verspreid over het zuiden van China van de provincie Sichuan in het westen tot het eiland Taiwan in het oosten.⁷⁰

De term *hakka* is afkomstig uit het Kantonees en betekent “gast” of “vreemdeling”. Sprekers van het Kejia (Hakka) werden zo genoemd toen ze migreerden naar gebieden waar het Kantonees de voertaal was. De term is blijven gebruikt worden, mede door het feit dat men tot voor kort nog dacht dat de sprekers van het Kejia geen echte Han-Chinezen, maar “vreemdelingen” waren.⁷¹

⁶⁹ S. R. Ramsey, *The Languages of China*, p.96.

⁷⁰ Ibid., p.110.

⁷¹ Ibid., pp.110-11.

5. VERGELIJKENDE STUDIE VAN KLASWOORDEN IN CHINESE DIALECTEN

5.1 Algemene klaswoorden

Wang Lianqing stelde dat een klaswoord pas als algemeen klaswoord kan beschouwd worden, wanneer het zijn oorsprong vindt in objecten die nauw verwant zijn met het dagelijkse leven van de mens en eveneens als klaswoord voor de mens gebruikt kan worden. Elk zelfstandig naamwoord waar geen specifiek klaswoord voor in de omgang is, draagt automatisch een algemeen klaswoord. Dit is vaak het geval voor abstracte begrippen. Daarnaast is een algemeen klaswoord vaak in staat een meer specifiek klaswoord te vervangen zonder dat hierbij ambiguïteit ontstaat. Zo hoort men in het Mandarijn bijvoorbeeld naast *yī zuò shān* 一座山 ('een berg') ook wel eens *yī gè shān* 一个山 ('een berg').⁷² Op analoge wijze worden *yī liàng chē* 一辆车 en *yī suǒ fángzi* 一所房子 respectievelijk *yī gè chē* 一个车 en *yī gè fángzi* 一个房子. Naar dit verschijnsel verwijst men in het Chinees soms als *gèhuà* 个化 ('gè-isatie').⁷³ Dit fenomeen waarbij men neigt naar het gebruik van een algemeen klaswoord is wijdverspreid, maar hoe noordelijker men gaat hoe sterker deze tendens van kracht schijnt te zijn. Een extreem geval vinden we in het Dunganee, een subdialect van het Mandarijn gesproken in de provincie Gansu, dat slechts één klaswoord kent: *gè* 个. In mindere mate zien we dit fenomeen in vele dialecten van de provincie Shanxi, enkele dialecten van de provincie Shandong, en verder zuidwaarts tot zelfs in het Wu-dialect van Shanghai.⁷⁴

Gè 个, waarvan de oorspronkelijke betekenis (bamboesteel) reeds lang vervaagd is,⁷⁵ is reeds langer dan 1500 jaar het algemeen klaswoord in het Chinees. In de Wei-Jin-periode (220-420) werd deze positie nog ingenomen door het klaswoord *méi* 枚, dat nu nog steeds het algemeen klaswoord is in het Min

⁷² Wang L., "Historical and Dialectal Variants of Chinese General Classifiers --- On the Criteria of General Classifiers", in M. K. M. Chan en H. Kang (uitgs.), *NACCL-20*, vol. 1, Columbus (Ohio): The Ohio State University, 2008, pp.279-80.

⁷³ C. Ross en J.-H. Sheng Ma, *Modern Mandarin Chinese Grammar: A Practical Guide*, p.46.

⁷⁴ A. O. Yue, "Chinese Dialects: Grammar", p.85.

⁷⁵ J. Norman, *Chinese*, p.115.

(zie verder). In het standaard Chinees, en zo ook in het Mandarijn, werd *méi* 枚 echter in minder dan vijfhonderd jaar tijd gradueel vervangen door *gè* 个.⁷⁶

Chen Hsueh-chu en Hsu Yu-ying onderscheidden vier categorieën in het gebruik van het klaswoord *gè* 个 in het Mandarijn. Ten eerste stelden ze vast dat *gè* 个 gebruikt wordt wanneer voor een bepaald zelfstandig naamwoord geen specifiek klaswoord in gebruik is, zoals voor bijvoorbeeld personen, vele abstracte begrippen, geografische gebieden (bv. landen, steden en plaatsen) en zelfstandige naamwoorden die ook als maatwoord gebruikt kunnen worden (bv. tas, bord en kom). Eveneens merkten ze op dat *gè* 个 in vele gevallen gebruikt kan worden in de plaats van een meer specifiek klaswoord. Dit geldt voor vele zaken, zoals voor bijvoorbeeld allerlei soorten fruit, plaatsen, gebouwen, abstracte begrippen etc. Een derde categorie is het gebruik van *gè* 个 wanneer deze een meer specifiek klaswoord weliswaar vervangt zonder dat er zich een semantische verandering voordoet, maar dat de uitdrukking ietwat onnatuurlijk in de oren klinkt. Voorbeelden die Chen en Hsu hiervoor geven zijn o.a. *shū* 书 ('boek'), *zhuōzi* 桌子 ('tafel'), *shǒu* 手 ('hand'), *lù* 路 ('straat') en *bǐ* 笔 ('balpen'). Hun vierde en laatste categorie bestaat uit gevallen waar *gè* 个 het meer specifieke klaswoord niet vervangen kan. Hiervoor verwijzen ze naar allerlei soorten dieren, waaronder *yáng* 羊 ('schaap'), *mǎ* 马 ('paard'), *yú* 鱼 ('vis'), *xiā* 虾 ('garnaal'), *niǎo* 鸟 ('vogel'), *hǔ* 虎 ('tijger') en *shé* 蛇 ('slang'), met uitzondering van kleine insecten.⁷⁷

Interessante gegevens in verband met het gebruik van algemene klaswoorden werden ook verzameld door Mary S. Erbaugh. In haar studie van *The Pear Stories*⁷⁸ merkte ze op dat algemene klaswoorden veel vaker gebruikt worden in het Mandarijn dan dat dit het geval is in het Kantonees. In het Kantonees gaat de voorkeur immers veel vaker uit naar het gebruik van meer

⁷⁶ Wang L., "Historical and Dialectal Variants of Chinese General Classifiers --- On the Criteria of General Classifiers", p.280.

⁷⁷ Chen Hsueh-chu 陈雪珠 en Hsu Yu-ying 徐毓莹, "Comparison of General Classifiers of Chinese and Japanese (Zongcheng liangci zhi Zhong-Ri bijiao 总称量词之中日比较)", pp.293-4.

⁷⁸ Gebaseerd op analyses van beschrijvingen van een kortfilm van mensen met een verschillende culturele achtergrond, schuiven *The Pear Stories* interessante nieuwe ideeën over narratieve productie naar voor. Voor meer informatie: zie <http://www.pearstories.org/>.

specifieke klaswoorden (zoals *bun*² 本 en *tiu*⁴ 条) ⁷⁹. Wanneer we klaswoordenboeken van het Kantonees en van het Mandarijn met elkaar vergelijken, is het dan ook geen wonder dat het Kantonees beduidend veel rijker is qua variëteit aan klaswoorden. Zo merkte Killingley op dat meer dan 60% van de klaswoorden, die gelijst staan in de meest uitgebreide klaswoordenboeken, het Mandarijn vreemd zijn. Dit verschil zou zijn oorsprong vooral vinden in het soort klaswoorden dat het Kantonees rijker is voor geuren, geluiden, lichtflitsen, e.d.⁸⁰

Daarnaast is men in het Kantonees ook vrijer dan in het Mandarijn voor wat betreft de keuze van klaswoorden. Een verklaring hiervoor is het feit dat het Kantonees nooit echt gestandaardiseerd werd. Het Kantonees wordt daarenboven vooral gesproken, en komt slechts zelden in geschreven vorm voor.⁸¹

Volgens Mary S. Erbaugh's gegevens worden deze soortgebonden klaswoorden in het Kantonees bij 18% van de zelfstandige naamwoorden gebruikt, daar waar dit voor slechts 3% het geval is in het Mandarijn.⁸² Sybesma gaf een verklaring aan dit fenomeen door te stellen dat klaswoorden in het Mandarijn vooral een rol spelen bij het tellen, en dat de betekenis van de klaswoorden zelf slechts van secundair belang is, waardoor het gebruik van het algemeen klaswoord *gè* 个 geen problemen schept. In het Kantonees zou de relatie tussen het klaswoord en de betekenis van het zelfstandig naamwoord echter hechter zijn. Hierdoor is het dus aangewezen het gebruik van algemene klaswoorden te beperken en eerder te opteren voor specifieke, betekenisonderscheidende klaswoorden.⁸³

Zoals hierboven reeds vermeld kent het Min een ander algemeen klaswoord dan het standaard Chinees. In het Min gebruikt men namelijk nog

⁷⁹ Voor de romanisering van het Kantonees zal in deze uiteenzetting consequent het Yale-transcriptiesysteem worden toegepast.

⁸⁰ S.-Y. Killingley, *A Short Glossary of Cantonese Classifiers*, Newcastle upon Tyne: Grevatt & Grevatt, 1982, p.13.

⁸¹ M. S. Erbaugh, *Classifiers are for specification: Complementary Functions for Sortal and General Classifiers in Cantonese and Mandarin* (Paper geschreven voor de 33e Internationale Conferentie over Sino-Tibetaanse Talen en Taalkunde in Bangkok, Thailand), 2000, p.236.

⁸² Ibid.

⁸³ R. Sybesma, "Beifang fangyan he Yueyu zhong mingci de keshu biaoji 北方方言和粤语中名词的可数标记 (Markeringen van telbaarheid van zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn en in het Kantonees)", p.241.

steeds *mo* (standaard Chinees: *méi*) 枚⁸⁴ als algemeen klaswoord. *Mo* 枚, dat reeds in de *Shǐjì* 史记 (‘Historische Aantekeningen’) uit de tweede eeuw v.Chr. en in de *Wú yuè chūnqiū* 吴越春秋 (‘De Lente- en Herfstannalen van Wu en Yue’) uit de Oostelijke Han-dynastie (25-220) voorkomt⁸⁵, was in vroegere tijden –meer bepaald in de Wei-Jin-periode– ooit het algemeen klaswoord in de meeste Chinese dialecten, tot het na verloop van tijd gradueel vervangen werd door *gè* 个. Vandaag bestaat *méi* 枚 in het standaard Chinees nog enkel als zeldzaam voorkomend specifiek klaswoord voor stempels en geldstukken⁸⁶, maar in het Japans wordt het als leenwoord nog algemeen gebruikt.⁸⁷

Enkele voorbeelden⁸⁸ om aan te tonen hoe gevarieerd de objecten zijn die compatibel zijn met het algemeen klaswoord *mo* 枚 in het Min⁸⁹:

Dialect van Haikou ⁹⁰	Mandarijn	Nederlands
一枚山	<i>yī zuò shān</i> 一座山	een berg
一枚蜈蚣	<i>yī zhī wúgōng</i> 一只蜈蚣	een duizendpoot
一枚牛	<i>yī tóu niú</i> 一头牛	een koe
一枚人	<i>yī gè rén</i> 一个人	een mens
一枚马	<i>yī pǐ mǎ</i> 一匹马	een paard
一枚餐馆	<i>yī jiā cānguǎn</i> 一家餐馆	een restaurant
一枚小何	<i>yī tiáo hé</i> 一条河	een rivier
一枚棍子	<i>yī gēn gùnzi</i> 一根棍子	een stok
一枚电视机	<i>yī bù/tái diànshìjī</i> 一部/台电视机	een televisietoestel
一枚厕所	<i>yī jiān cèsuǒ</i> 一间厕所	een toilet

⁸⁴ In de geraadpleegde bron (Wang L., “Historical and Dialectal Variants of Chinese General Classifiers”) wordt niet vermeld welke transcriptiemethode toegepast werd. In deze uiteenzetting wordt de gebruikte methode bijgevolg gewoon overgenomen.

⁸⁵ J. Norman, *Chinese*, p.115.

⁸⁶ Wang L., “Historical and Dialectal Variants of Chinese General Classifiers”, p.280.

⁸⁷ J. Norman, *Chinese*, p.115.

⁸⁸ Wang L., “Historical and Dialectal Variants of Chinese General Classifiers”, p.280.

⁸⁹ Daar in de geraadpleegde bron geen transcriptie van de Chinese karakters gegeven werd, en de auteur van deze uiteenzetting geen kennis heeft van het Min, worden hier enkel de Chinese karakters gegeven zonder transcriptie. Deze methode zal consequent aangehouden worden in het vervolg van deze uiteenzetting.

⁹⁰ Haikou is de provinciehoofdstad van het zuidelijk gelegen eiland Hainan. Het dialect dat men er spreekt is een sudialect van het Min.

Net als alle andere dialecten heeft ook het Xiang-dialect van Changsha zijn eigen algemeen klaswoord. Het Xiang is echter een opmerkelijk geval. Het is namelijk zo dat er in het Xiang meer dan één algemeen klaswoord in gebruik is. Zo vinden we naast *za* (standaard Chinees: *zhī*) 只 ook vaak 个⁹¹ terug bij zeer uiteenlopende objecten. Hierbij moet echter wel vermeld worden dat *za* 只 opmerkelijk veel vaker voorkomt dan 个. Desalniettemin worden ze beide als algemeen klaswoord beschouwd.⁹²

Er is ook nog een tweede fenomeen dat het Xiang typeert, want het is zo dat in bepaalde subdialecten naast *za* 只 en 个 nog andere klaswoorden als algemeen klaswoord gebruikt worden. Deze andere klaswoorden zijn 粒 en 头^{93,94}

Hieronder zal kort besproken worden in welke gevallen men in het dialect van Changsha het algemeen klaswoord *za* 只 kan gebruiken.

1) *Als klaswoord voor dieren*: Het is zo dat in het Mandarijn vele dieren het klaswoord *zhī* 只 kunnen dragen, maar zoals onderstaande voorbeelden⁹⁵ verduidelijken is dit bij lang niet alle dieren het geval.

Dialect van Changsha	Mandarijn	Nederlands
一只驴子	<i>yī tóu lízi</i> 一头驴子	een ezel
一只狗	<i>yī tiáo gǒu</i> 一条狗	een hond
一只狮子	<i>yī tóu shīzi</i> 一头狮子	een leeuw
一只河马	<i>yī tóu héma</i> 一头河马	een nijlpaard
一只马	<i>yī pǐ mǎ</i> 一匹马	een paard
一只鱼	<i>yī tiáo yú</i> 一条鱼	een vis

⁹¹ Daar de geraadpleegde bron een Chinese tekst is waarin geen transcriptie van de karakters gegeven wordt, en de auteur van deze uiteenzetting geen kennis heeft van het Xiang, worden hier enkel de Chinese karakters gegeven zonder transcriptie.

⁹² Wang L., “Historical and Dialectal Variants of Chinese General Classifiers”, p.281.

⁹³ Wat opvalt is dat elk besproken algemeen klaswoord zijn oorsprong vindt in ofwel iets verwant met planten en bomen (*gè* 个, *méi/mo* 枚 en *lì* 粒), ofwel in iets verwant met dieren (*zhī/za* 只 en *tóu* 头).

⁹⁴ Wang L., “Historical and Dialectal Variants of Chinese General Classifiers”, p.281.

⁹⁵ Alle voorbeelden over het dialect van Changsha komen uit Deng Kaichu 邓开初, “Changshahua zhong quefa yuyi fenlei gongneng de liangci “zhi” 长沙话中缺乏语义分类功能的量词“只” (‘Het Klaswoord “zhi” in het Dialect van Changsha heeft geen Functie voor semantische Classificatie)”, *Chuanshan xuekan* 船山学刊 (‘Chuanshan Journal’), nr. 3, 2008, pp.60-61.

In het dialect van Changsha is het in principe zo dat elk dier het klaswoord *za* 只 kan dragen, met uitzondering van “langwerpige” dieren zoals de slang (‘*shé* 蛇’), de modderkruiper (‘*níqiū* 泥鳅’), de aal (‘*huángshàn* 黄鳝’), de aardworm (‘*qiūyǐn* 蚯蚓’), enz. Dit is een gevolg van het feit dat het klaswoord *za* 只 in het dialect van Changsha de functie om een semantische classificatie te maken niet heeft.⁹⁶

2) *Als klaswoord voor de meerderheid van concrete zaken:* Daar waar in het Mandarijn slechts een relatief klein aantal concrete zaken het klaswoord *zhī* 只 dragen (*biǎo* 表 (‘polshorloge’), *chuán* 船 (‘boot’), *guizi* 柜子 (‘kast’), *lánzi* 篮子 (‘mand’) etc.), is deze in het dialect van Changsha compatibel met quasi alle concrete zaken⁹⁷:

Dialect van Changsha	Mandarijn	Nederlands
一只汽车	<i>yī liàng qìchē</i> 一辆汽车	een auto
一只树	<i>yī kē shù</i> 一棵树	een boom
一只坝	<i>yī zuò bà</i> 一座坝	een dam
一只帽子	<i>yī dǐng màozi</i> 一顶帽子	een hoed
一只月亮	<i>yī gè yuèliang</i> 一个月亮	een maan
一只外套	<i>yī jiàn wàitào</i> 一件外套	een overjas
一只洗衣机	<i>yī tái xǐyījī</i> 一台洗衣机	een wasmachine
一只井	<i>yī kǒu jǐng</i> 一口井	een (water-)put

3) *Als klaswoord voor personen:* Zoals reeds vermeld is Wang Lianqing van mening dat een klaswoord pas een algemeen klaswoord genoemd kan worden wanneer deze ook gebruikt kan worden voor personen.⁹⁸ Conform deze stelling is ook het algemeen klaswoord in het dialect van Changsha compatibel met personen.

⁹⁶ Deng K., “Changshahua zhong quefa yuyi fenlei gongneng de liangci “zhi” 长沙话中缺乏语义分类功能的量词“只” (‘Het Klaswoord “zhi” in het Dialect van Changsha heeft geen Functie voor semantische Classificatie)’”, p.60.

⁹⁷ Ibid.

⁹⁸ Wang L., “Historical and Dialectal Variants of Chinese General Classifiers”, p.280.

Dialect van Changsha	Mandarijn	Nederlands
一只/个叫花子	<i>yī gè jiàohuāzi</i> 一个叫花子	een bedelaar
一只/个流子	<i>yī gè èrliúzi</i> 一个二流子	een lanterfanter
一只/个老倌子	<i>yī gè lǎotóu</i> 一个老头	een oude man
一只/个爷	<i>yī gè fùqīn</i> 一个父亲	een vader
一只/个崽	<i>yī gè érzi</i> 一个儿子	een zoon

Zoals we zien klopt bovendien ook een ander reeds vermeld gegeven: in het Xiang wordt naast *za* 只 ook 个 als algemeen klaswoord beschouwd.

Nog een opmerkelijk feit is dat *za* 只 het zelfstandig naamwoord 人 ('mens') enkel en alleen vooraf kan gaan, wanneer *za* 只 zelf voorafgegaan wordt door een aanwijzend voornaamwoord. De constructie [telwoord+*za* 只+人] komt dus niet voor.⁹⁹ Ter verduidelijking:

Dialect van Changsha		Nederlands
咯只人	咯个人	deze mens
那只人	那个人	die mens
* 三只人	三个人	drie mensen

4) *Als klaswoord voor abstracte zaken*: Vaak hebben abstracte zaken geen specifiek klaswoord waardoor ze in de meeste gevallen een algemeen klaswoord aannemen. In het Mandarijn komen abstracte zaken dus meestal voor met het algemeen klaswoord *gè* 个. Analoog hiermee neemt *za* 只 deze positie in in het dialect van Changsha. Net als bij personen zien we ook bij abstracte zaken dat zowel *za* 只 als 个 bruikbaar zijn. *Za* 只 zou een hoe langer hoe meer verouderde stijl zijn, terwijl 个 een relatief recent opkomend fenomeen is.¹⁰⁰

⁹⁹ Deng K., "Changshahua zhong quefa yuyi fenlei gongneng de liangci "zhi" 长沙话中缺乏语义分类功能的量词“只” (‘Het Klaswoord “zhi” in het Dialect van Changsha heeft geen Functie voor semantische Classificatie’)", p.61.

¹⁰⁰ Ibid.

Dialect van Changsha	Mandarijn	Nederlands
一只/个生意	<i>yī bǐ shēngyì</i> 一笔生意	een (business-)deal
一只/个想法	<i>yī gè xiǎngfǎ</i> 一个想法	een manier van denken
一只/个规定	<i>yī gè guīdìng</i> 一个规定	een regel
一只/个口号	<i>yī gè kǒuhào</i> 一个口号	een slogan
一只/个生日	<i>yī gè shēngrì</i> 一个生日	een verjaardag

5) *Als klaswoord met als betekenis “soort”*: In dit geval wordt *za* 只 in het dialect van Changsha gebruikt zoals het klaswoord *zhǒng* 种 (‘soort’) in het Mandarijn.¹⁰¹

Dialect van Changsha	Mandarijn	Nederlands
一只劳动	<i>yī zhǒng láodòng</i> 一种劳动	een soort arbeid
一只气味	<i>yī zhǒng qìwèi</i> 一种气味	een soort geur
一只思想	<i>yī zhǒng sīxiǎng</i> 一种思想	een soort ideologie
一只做法	<i>yī zhǒng zuòfǎ</i> 一种做法	een soort werkwijze

6) *Als werkwoordelijk klaswoord (wwK)*: een constructie met een werkwoordelijk klaswoord ziet er meestal als volgt uit: [ww+yī + (‘één’)+wwK]. Een werkwoordelijk klaswoord geeft vaak de graad aan van in welke mate de actie wordt volbracht waar het werkwoord naar verwijst.¹⁰² In het Mandarijn is één van de meest gebruikte werkwoordelijke klaswoorden *cì* 次, dat de betekenis “een keer, eens” inhoudt. In het dialect van Changsha echter kan deze in de meeste gevallen vervangen worden door het algemeen klaswoord *za* 只.

Dialect van Changsha	Mandarijn	Nederlands
搞一只	<i>gàn yīcì</i> 干一次	het eens doen/regelen
摸一只	<i>mō yīcì</i> 摸一次	eens aaien
骂一只	<i>mà yīcì</i> 骂一次	eens uitschelden
吓一只	<i>xià yītiào</i> 吓一跳	zich een hoedje schrikken

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² Ibid.

Samenvattend gezegd is het zo dat het algemeen klaswoord *za* 只 kan gebruikt worden in alle gevallen waar het Mandarijn *gè* 个 gebruikt. Daarenboven zijn er vele gevallen waar men in het dialect van Changsha *za* 只 gebruikt, terwijl *gè* 个 in soortgelijke situaties geen optie is in het Mandarijn. Dit is enkel mogelijk door het feit dat –om het in grammaticaal technische termen uit te drukken– het klaswoord *za* 只 in het dialect van Changsha geen functie heeft om een semantische classificatie te maken.¹⁰³

In het moderne Gan is het algemeen klaswoord noch *gè* 个 zoals in het Mandarijn, noch *mo* 枚 zoals in het Min, maar –net als in het Xiang, het Hakka en het Kantonees van Guangxi– 只, dat in het Mandarijn slechts als specifiek klaswoord gebruikt wordt. In het Mandarijn wordt het in de eerste plaats gebruikt voor dieren (zoals *jī* 鸡 (‘kip’), *yā* 鸭 (‘eend’), *mǎyǐ* 蚂蚁 (‘mier’), *láng* 狼 (‘wolf’) e.d.), maar ook voor vele voorwerpen (zoals *chuán* 船 (‘boot’), *guìzi* 柜子 (‘kast’) e.d.). Verder wordt het klaswoord *zhī* 只 in het Mandarijn ook vaak gebruikt voor dingen die normaal per twee voorkomen (zoals o.a. *shǒu* 手 (‘hand’), *jiǎo* 脚 (‘voet’), *yǎnjīng* 眼睛 (‘oog’), *ěrduo* 耳朵 (‘oor’), *wàzi* 袜子 (‘kous’) e.d.).¹⁰⁴ In het Gan is *zhī* 只 echter ook het gangbare klaswoord voor abstracte zaken en zaken zonder specifiek klaswoord. Om nogmaals duidelijk te maken hoe gevarieerd de zaken zijn die compatibel zijn met het algemeen klaswoord 只 volgen hieronder enkele voorbeelden:

Dialect van Tongcheng ¹⁰⁵	Mandarijn	Nederlands
一只山	<i>yī zuò shān</i> 一座山	een berg
一只樹	<i>yī kē shù</i> 一棵樹	een boom
一只酒窩	<i>yī gè jiǔ wō</i> 一个酒窩	een lachkuiltje
一只汗衫	<i>yī jiàn hànshān</i> 一件汗衫	een onderhemd
一只马	<i>yī pǐ mǎ</i> 一匹马	een paard

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Deng K., “Changshahua zhong quefa yuyi fenlei gongneng de liangci “zhi” 长沙话中缺乏语义分类功能的量词“只” (‘Het Klaswoord “zhi” in het Dialect van Changsha heeft geen Functie voor semantische Classificatie’), p.60.

¹⁰⁵ Tongcheng is een district in de stad Xianning, gelegen in het zuiden van de provincie Hubei. Het dialect dat men er spreekt behoort tot het Gan.

一只餐馆	<i>yī jiā cānguǎn</i> 一家餐馆	een restaurant
一只小河	<i>yī tiáo xiǎohé</i> 一条小河	een riviertje
一只蛇	<i>yī tiáo shé</i> 一条蛇	een slang
一只棍子	<i>yī gēn gùnzi</i> 一根棍子	een stok
一只坦克	<i>yī liàng tǎnkè</i> 一辆坦克	een tank
一只厕所	<i>yī jiān cèsuǒ</i> 一间厕所	een toilet
一只台阶	<i>yī jí táijiē</i> 一级台阶	een trede

5.2 Pre- en postverbale (on)bepaaldheid van het zelfstandig naamwoord

Dit is een zeer interessant onderwerp waar Cheng en Sybesma een deel van hun *Classifiers in Four Varieties of Chinese* hebben gewijd. Veel informatie die gegeven wordt in wat volgt komt aldus uit hun onderzoek. Daarnaast is ook Sybesma's *Beifang fangyan he Yueyu zhong mingci de keshu biaoji* 北方方言和粤语中名词的可数标记 ('Markeringen van telbaarheid van zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn en in het Kantonees') van groot nut gebleken.

5.2.1 Mandarijn

In het Mandarijn kan een postverbaal naakt zelfstandig naamwoord zowel bepaald, onbepaald als generisch geïnterpreteerd worden. Onderstaand voorbeeld maakt dit duidelijk¹⁰⁶:

	Mandarijn	Nederlands
Onbepaald	<i>Tā mǎi shū qù le</i> 他买书去了	Hij is een boek/boeken gaan kopen
Bepaald	<i>Tā hē wán le tāng</i> 她喝完了汤	Ze heeft haar soep opgedronken
Generisch	<i>Wǒ xǐhuan gǒu</i> 我喜欢狗	Ik heb graag honden

In bovenstaande voorbeelden staat het naakt zelfstandig naamwoord telkens in postverbale positie. Preverbaal kan het naakt zelfstandig naamwoord enkel bepaald of generisch geïnterpreteerd worden. *Gǒu yào guò mǎlù* 狗要过马路

¹⁰⁶ L. L.-S. Cheng en R. Sybesma, "Classifiers in Four Varieties of Chinese", p.260.

kan aldus niet “een hond wil de straat oversteken” betekenen.¹⁰⁷ Andere voorbeelden zijn¹⁰⁸:

	Mandarijn	Nederlands
Bepaald	<i>Māo dùzi è le</i> 猫肚子饿了	De kat heeft honger
Generisch	<i>Lǎoshǔ ài chī dà mǐ</i> 老鼠爱吃大米	Muizen eten graag rijst

Gaat een klaswoord het zelfstandig naamwoord vooraf, dan valt het zelfstandig naamwoord enkel niet-specifiek onbepaald te interpreteren, en kan het enkel en alleen voorkomen in objectpositie, zoals blijkt uit onderstaande voorbeelden¹⁰⁹:

	Mandarijn	Nederlands
Niet-specifiek onbepaald	<i>Wǒ xiǎng mǎi běn shū</i> 我想买本书	Ik wil een boek kopen
Specifiek onbepaald	* <i>Tā hēwán le wǎn tāng</i> 他喝完了碗汤	Hij heeft een (<i>specifieke</i>) kom soep opgedronken
Generisch	* <i>Wǒ xǐhuan wǎn tāng</i> 我喜欢碗汤	Ik heb graag een kommetje soep
Preverbaal	* <i>Zhǐ gǒu yào guò mǎlù</i> 只狗要过马路	Een hond wil de straat oversteken

Cheng en Sybesma concludeerden in 1999 dat de zuivere structuur [K+ZN] in het Mandarijn eigenlijk niet bestaat. Deze bewering ondersteunden ze door te stellen dat, hoewel het extern gezien sterk lijkt dat zinnen als *mǎi le běn shū* 买了本书 (‘een boek gekocht hebben’) en *diū le liàng chē* 丢了辆车 (‘een fiets verloren hebben’) behoren tot een soort waarbij de woordgroep [K+ZN] zuiver gebruikt wordt, men ook kan stellen dat de onderliggende structuur in feite de structuur [één+K+ZN] is, en dat het getal “één” in sommige gevallen niet (noodzakelijk) uitgesproken hoeft te worden omwille van grammaticale redenen of omwille van redenen i.v.m. de uitspraak. Aan de andere kant voegen ze er wel aan toe dat de

¹⁰⁷ Ibid.

¹⁰⁸ Y.-H. Liu, “Number Deletion and Classifier Realization in Three Chinese Dialects”, in M. K. M. Chan en H. Kang (uitgs.), *NACCL-20*, vol. 1, Columbus (Ohio): The Ohio State University, 2008, p.244.

¹⁰⁹ Ibid., pp.260-1.

structuur [K+ZN] niet zomaar de gereduceerde vorm kan zijn van [één+K+ZN] aangezien de distributie van beiden onderling verschillend is.¹¹⁰

Yi-Hsien Liu steunt deze veronderstelling en stelt dat de constructie [K+ZN] qua betekenis in se gelijk is aan [één+K+ZN]. Omwille van het feit dat de constructies [K+ZN] en [aanw. vnw.+K+ZN] (beiden zonder telwoord) slechts over één zaak kunnen gaan, concludeert Liu dat de betekenis “één” er inherent aan is. Ter verduidelijking onderstaande voorbeelden waarin het desbetreffende zelfstandig naamwoord telkens enkelvoudig vertaald wordt¹¹¹:

Kantonees	Mandarijn	Nederlands
<i>Ńgo⁵ seung² maai⁵ bun²</i> <i>syu¹</i> 我想买本书	<i>Wǒ xiǎng mǎi běn shū</i> 我想买本书	Ik wil een boek/*boeken kopen
<i>Jek³ gao² seung² gwo³</i> <i>ma⁵lou⁶</i> 只狗想过马路	<i>(*Zhǐ) gǒu xiǎng guò mǎlù</i> 只狗想过马路	De hond/*honden wil de straat oversteken
<i>Je⁵ bun² syu¹</i> 这本书	<i>Zhè běn shū</i> 这本书	Dit boek/*deze boeken

5.2.2 Wu

De distributie en interpretatie van het naakt zelfstandig naamwoord in de Wu-dialecten zijn gelijk aan deze in het Mandarijn.¹¹²

Wat betreft de gevallen waarbij het zelfstandig naamwoord voorafgegaan wordt door een klaswoord zijn er tussen de verschillende subdialecten van het Wu vele verschillen. Sommige Wu-dialecten sluiten nauw aan bij het Mandarijn, terwijl andere –zoals het dialect van Wenzhou– sterk verschillen.¹¹³

We zagen reeds dat de constructie [K+ZN] in het Mandarijn enkel onbepaald geïnterpreteerd kan worden, en dat deze slechts in postverbale positie kan voorkomen. In het dialect van Wenzhou bespeuren we een compleet andere situatie. Men kan er de constructie [K+ZN] namelijk zowel preverbaal als

¹¹⁰ Lisa L. S. Cheng en R. Sybesma, “Bare and not-so-bare nouns and the structure of NP”, in *Linguistic Inquiry*, vol. 30, nr. 4, pp.525-6. Voor een grondigere analyse van dit onderwerp: zie p.525 e.v.

¹¹¹ Y.-H. Liu, “Number Deletion and Classifier Realization in Three Chinese Dialects”, p.250.

¹¹² *Ibid.*, p262.

¹¹³ *Ibid.*, pp.262-3.

postverbaal aantreffen, en bovendien kan men het zowel bepaald als (niet-specifiek) onbepaald interpreteren. De tegenhanger van *tā hēwán le wǎn tāng* 他喝完了碗汤 (‘hij heeft een (*specifieke*) kom soep opgedronken’) wordt in dit dialect van Wenzhou bijvoorbeeld steevast als ‘hij heeft de kom soep opgedronken’ geïnterpreteerd.¹¹⁴

In de gevallen waarbij de constructie [K+ZN] preverbaal voorkomt –de constructie die dus niet mogelijk is in het Mandarijn– kan ze enkel als bepaald geïnterpreteerd worden. *Dru⁸ kau⁸ i⁵ tsau³-ku⁵ ka¹-loy⁶* 只狗要走过马路¹¹⁵ kan dus alleen maar ‘de hond wil de straat oversteken’ betekenen.

Een opmerkelijk gegeven van de Wu-dialecten is dat de toon van het klaswoord verandert wanneer de constructie [K+ZN] als bepaald wordt geïnterpreteerd. De verandering die zich voordoet noemt men tonale neutralisatie.¹¹⁶

	Dialect van Wenzhou	Nederlands
Bepaald	ɖ ⁴ ei ³ ma ⁴ paŋ ⁷ si ¹ 我想买本书	Ik wil <u>het</u> boek kopen
Onbepaald	ɖ ⁴ ei ³ ma ⁴ paŋ ³ si ¹ 我想买本书	Ik wil <u>een</u> boek kopen

In het Mandarijn valt een dergelijk semantisch onderscheid niet te maken en moet de context uitwijzen wat de spreker precies bedoelt.

5.2.3 Zuider-Min

Kenmerkend voor het gebruik van klaswoorden in het Zuider-Min, waartoe o.a. het Taiwanees behoort, is de afwezigheid van de structuur [K+ZN]. Daar waar deze structuur in het Mandarijn dus enkel postverbaal voorkomt en slechts onbepaald geïnterpreteerd kan worden, ontbreekt deze structuur gewoon volledig

¹¹⁴ Ibid., p.263.

¹¹⁵ Alle voorbeeldzinnen uit het Wu (dialect van Wenzhou) werden getranscribeerd aan de hand van het internationaal fonetisch alfabet, beter bekend als het IPA (*International Phonetic Alphabet*).

¹¹⁶ Gezien de complexiteit van dit fenomeen zal er in deze uiteenzetting niet dieper op ingegaan worden. Voor een grondigere bespreking: zie L. L.-S. Cheng en R. Sybesma, “Classifiers in Four Varieties of Chinese”, p.263.

in het Zuider-Min. Een zelfstandig naamwoord kan bijgevolg enkel door een klaswoord voorafgegaan worden indien deze op zijn beurt voorafgegaan wordt door een telwoord of een aanwijzend/vragend voornaamwoord. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de zuivere structuur [K+ZN] niet vreemd is onder de jongere generatie Min-sprekers. Waarschijnlijk speelt hier de invloed van het Mandarijn een rol.¹¹⁷

De situatie van het naakt zelfstandig naamwoord is dan weer wel volledig gelijk aan deze in het Mandarijn. Een naakt zelfstandig naamwoord kan postverbaal aldus zowel bepaald, onbepaald als generisch zijn; preverbaal kan het enkel bepaald of generisch zijn.¹¹⁸

5.2.4 Kantonees

We zagen reeds dat een naakt zelfstandig naamwoord in preverbale positie in zowel het Mandarijn, het Wu als het Min als bepaald kan worden beschouwd. Dit is echter niet het geval voor het Kantonees waar een preverbaal zelfstandig naamwoord voorafgegaan moet worden door een klaswoord om bepaaldheid uit te drukken. M.a.w., in het Kantonees kunnen naakte zelfstandige naamwoorden, net als in de andere besproken dialecten, postverbaal onbepaald zijn, maar preverbaal kunnen ze dit niet. Enkele voorbeelden ter verduidelijking¹¹⁹:

Kantonees	Mandarijn	Nederlands
Wu ¹ Fei ¹ heui ² maai ⁵ syu ¹ 邬菲去买书	<i>Wū Fēi qù mǎi shū</i> 邬菲去买书	Wu Fei gaat <u>boeken</u> kopen
* <i>(Jek³) gau² seung² gwo³</i> <i>ma⁵lu⁶</i> *(只)狗想过马路	* <i>(Zhī) gǒu xiǎng guò mǎlù</i> *(只)狗想过马路	<u>De</u> hond wil de straat oversteken
* <i>(Bun²) syu¹ m⁴ gin³ jo²</i> 本书唔见咗	* <i>(Běn) shū bù jiàn le</i> 本书不见了	<u>Het</u> boek valt niet te bespeuren

¹¹⁷ Ibid., p.266.

¹¹⁸ Ibid.

¹¹⁹ Het eerste voorbeeld komt uit L. L.-S. Cheng en R. Sybesma, "Classifiers in Four Varieties of Chinese", p.267, het tweede en derde voorbeeld komen uit M. S. Erbaugh, *Classifiers are for specification*, p.236.

Dit is tenminste wat Mary S. Erbaugh beweert. De visie van Cheng en Sybesma komt hier slechts deels mee overeen. Zij beweren immers dat een naakt zelfstandig naamwoord ook in postverbale positie niet als bepaald kan worden geïnterpreteerd.¹²⁰

De situatie van de structuur [K+ZN] is in het Kantonees gelijk aan deze in het dialect van Wenzhou –met uitzondering van het feit dat er zich in het Kantonees geen verandering van toon voordoet. Een zelfstandig naamwoord dat voorafgegaan wordt door een klaswoord kan men dus interpreteren als bepaald en als onbepaald.

Kantonees	Mandarijn	Nederlands
<i>ngo⁵ seung² maa⁵ bun² syu¹</i> <i>loi⁴ duk⁶ 我想买本书来读</i>	<i>wǒ xiǎng mǎi běn shū lái</i> <i>kàn 我想买本书来看</i>	Ik wil <u>een</u> boek kopen om te lezen
<i>Wu¹ Fei¹ yam³ yun⁴ wun²</i> <i>tong¹ la¹ 邬菲饮完碗汤啦</i>	<i>Wū Fēi hē wán le wǎn tāng</i> 邬菲喝完了碗汤	Wu Fei heeft <u>de</u> soep opgedronken
<i>jek³ gau² seung² gwo³ ma⁵</i> <i>lou⁶ 只狗想过马路</i>	* <i>zhǐ gǒu xiǎng guò mǎlù</i> 只狗想过马路	<u>De</u> hond wil de straat oversteken

Sybesma merkt overigens nog op dat de constructie [K+ZN] vaak voorkomt in het Kantonees, terwijl deze structuur veel schaarser is in het Mandarijn.¹²¹

5.2.5 *Samengevatte vaststellingen*

Bovenstaande vaststellingen¹²² met betrekking tot pre- en postverbale (on)bepaaldheid van het zelfstandig naamwoorden in het Mandarijn, het Wu, het Min en het Kantonees vallen samen te vatten in een overzichtelijke tabel¹²³:

¹²⁰ L. L.-S. Cheng en R. Sybesma, “Classifiers in Four Varieties of Chinese”, pp.267-8.

¹²¹ R. Sybesma, “Beifang fangyan he Yueyu zhong mingci de keshu biaoji 北方方言和粤语中名词的可数标记 (Markeringen van telbaarheid van zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn en in het Kantonees)”, p.240.

¹²² Voor een meer diepgaande analyse van deze vaststellingen: zie Y.-H. Liu, “Number Deletion and Classifier Realization in Three Chinese Dialects”, pp.243-260.

¹²³ L. L.-S. Cheng en R. Sybesma, “Classifiers in Four Varieties of Chinese”, p.268.

Constructie / Interpretatie	Naakt ZN	K+ZN	T+K+ZN
Onbepaald	√ Mandarijn √ Wu √ Min √ Kantonees	√ Mandarijn √ Wu * Min √ Kantonees	√ Mandarijn √ Wu √ Min √ Kantonees
Bepaald	√ Mandarijn √ Wu √ Min * Kantonees	* Mandarijn √ Wu (+tonale neutr.) * Min √ Kantonees	* Mandarijn * Wu * Min * Kantonees
Generisch	√ Mandarijn √ Wu √ Min √ Kantonees	* Mandarijn * Wu * Min * Kantonees	* Mandarijn * Wu * Min * Kantonees

De laatste kolom van deze tabel werd nog niet nader toegelicht. Dit omwille van het feit dat de structuur [T+K+ZN] mijns inziens minder interessant is bij het vergelijken van verschillende Chinese dialecten, omdat er zich geen verschillen voordoen qua gebruik ervan. Zowel in het Mandarijn en het Kantonees als in het Wu en het Min is deze constructie immers beperkt tot een onbepaalde interpretatie. Bovendien kan deze onbepaaldheid in alle vier de dialecten zowel specifiek als niet-specifiek zijn.¹²⁴

5.3 De verdubbeling van het klaswoord

In zowat alle dialecten is het fenomeen waarbij het klaswoord verdubbeld wordt niets vreemd. De verandering die dit fenomeen met zich meebrengt is er telkens een van semantische aard. Bij de verdubbeling van het klaswoord wordt immers de betekenis van “elk(e)” geïntroduceerd. Zo kan men voor “elke berg” naast *měi yī zuò shān* 每一座山 ook *zuòzuò shān* 座座山 zeggen. Dit soort verdubbeling is mogelijk bij quasi elk monosyllabisch klaswoord.

¹²⁴ Ibid.

Vergelijkbaar met het Nederlandstalige “dagdagelijks” heeft men in het Chinees *tiāntiān* 天天. Voor “elk jaar” hoort men vaak *niánnián* 年年, maar voor “elke maand” is dergelijke structuur niet langer correct. Men zegt dus niet **yuèyuè* 月月, maar gewoon *měi yī gè yuè* 每个月.

Daar waar slechts een handvol monosyllabische klaswoorden niet verdubbeld kunnen worden (zoals *yuè* 月 (‘maand’) en *miǎo* 秒 (‘seconde’)), is dit daarentegen geldig voor alle polysyllabische klaswoorden. Klaswoorden als *gōnglǐ* 公里 (‘kilometer’) en *jiālún* 加仑 (‘gallon’, i.e. bepaalde inhoudsmaat) zijn bijgevolg niet in staat verdubbeld te worden.¹²⁵

In het Kantonees kan, in tegenstelling tot het niet-verdubbelde klaswoord, het verdubbelde klaswoord wel op zich voorkomen. Het verdubbelde klaswoord kan hiernaast uiteraard ook nog steeds voorkomen met de kern (over het algemeen een zelfstandig naamwoord) van een nominaal zinsdeel of met één of meerdere andere verdubbelde klaswoorden in een recursieve constructie die –in principe– eindeloos lang kan zijn.¹²⁶ Overigens wijst Sybesma erop dat deze verdubbeling van het klaswoord vaker aannemelijk klinkt in het Kantonees dan in het Mandarijn¹²⁷:

Kantonees	Mandarijn	Nederlands
<i>Go³go³ yan⁴ dou¹ ying¹goi¹</i> <i>yau⁵ ji⁶ge² jik¹ lei⁵seung²</i> 个个人都应该有自己的理想	* <i>Gègè rén dōu yīnggāi yǒu</i> <i>zìjǐ de lǐxiǎng</i> 个个人都应该有自己的理想	Iedereen zou eigen idealen moeten hebben

In Cili, een district in de stad Zhangjiajie, gelegen in het noordwesten van de provincie Hunan, spreekt men een subdialect van het Mandarijn. Men kent er verschillende bijzonderheden die verband houden met de verdubbeling van

¹²⁵ Li en Thompson, *Mandarin Chinese*, pp.34-5.

¹²⁶ S.-Y. Killingley, *Cantonese Classifiers*, p.10.

¹²⁷ R. Sybesma, “Beifang fangyan he Yueyu zhong mingci de keshu biaoji 北方方言和粤语中名词的可数标记 (‘Markeringen van telbaarheid van zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn en in het Kantonees’), p.240.

klaswoorden. Hieronder zullen kort enkele opmerkelijke kenmerken van dit dialect van Cili besproken worden.¹²⁸

1) *Het verdubbelde klaswoord met retroflex er 儿*¹²⁹: In het dialect van Cili is de constructie [KK + *er 儿*], die de betekenis van “elk(e)” introduceert, niet ongewoon. Hierbij staat “K” voor een monosyllabisch klaswoord en *er 儿* voor de retroflex die zo typerend is voor het Mandarijn (en dan vooral voor het Mandarijn gesproken in Beijing). “K” kan echter ook staan voor een dissyllabisch klaswoord op voorwaarde dat de tweede “K” dan staat voor de verdubbeling van de tweede lettergreep van dit dissyllabisch klaswoord. In dit laatste geval is het zo dat het tweede deel van de verdubbelde lettergreep toonloos wordt. Zo wordt *gōnglǐ* 公里 (‘kilometer’) bijvoorbeeld *gōnglǐli’er* 公里里儿 (‘elke kilometer’). Hoewel alle subdialecten van het Mandarijn dit fenomeen kennen, komt het opmerkelijk veel vaker voor in het dialect van Cili.

Naast het feit dat een dergelijke constructie de betekenis van “elk(e)” introduceert, is het zo dat de fundamentele betekenis in essentie gelijk blijft aan de basisvorm van het klaswoord. Zo kan men in de meeste gevallen het verdubbelde klaswoord met retroflex *er 儿* (zoals *yī dōudou’er* 一萼萼儿 en *yī chōutìti’er* 一抽屉屉儿)¹³⁰ vervangen door de basisvorm van het klaswoord (*yī dōu* 一萼 en *yī chōuti* 一抽屉).

2) *Partiële constructies*: De partiële constructies in het dialect van Cili worden over het algemeen in twee groepen onderverdeeld:

- [KK], [*yī* 一 + KK], [K + *bǎ* 把/*duō* 多], [*yī* 一 + K + *yī* 一 + K]
- [KK + *mér* 么儿], [K + *bǎbar* 把把儿], [K + *bǎ* 把 + K, K + *dǎ* 打 + K], [K + *shù* 数 + K (+ *ér* 儿)], [K + *shù* 数 + K (+ *ér* 儿) + *de* 的]

¹²⁸ Alle informatie over het dialect van Cili komt uit Wang Xia 王霞, “*Hunan Cilihua de chongdie erhua liangci, liangci jiegou ji zhuguan liang* 湖南慈利话的重叠儿化量词、量词结构及主观量(‘Het verdubbelde Klaswoord met Retroflex *er*, partiële Constructies en de subjectieve Hoeveelheid in het Dialect van Cili in Hunan)”, *Journal of Mudanjiang University*, vol. 18, nr. 1, 2009, pp.42-44.

¹²⁹ Aangezien het dialect van Cili een subdialect van het Mandarijn is, zullen de Chinese karakters bij voorbeelden getranscribeerd worden aan de hand van het *Hànyǔ pīnyīn-systeem*. Deze transcriptie geeft echter niet noodzakelijk de correcte uitspraak in dit dialect van Cili weer.

¹³⁰ *Dōu* 萼 is een klaswoord gebruikt voor bomen, grassen, kolen e.d.; *chōuti* 抽屉 is in het standaard Chinees geen klaswoord, maar wordt in het dialect van Cili wel als dusdanig gebruikt voor (schuif-)lades.

De eerste groep is goed vergelijkbaar met het standaard Chinees, en voor deze uiteenzetting daardoor minder interessant nader te bekijken. De tweede groep vertoont echter vele invloeden van het Xiang, en typeert het dialect van Cili. Op de meeste constructies van deze tweede groep zal hieronder bijgevolg dieper ingegaan worden.

a) Het verdubbelde klaswoord + *mer* 么儿: De constructie waarbij aan een verdubbeld klaswoord *mér* 么儿 wordt toegevoegd is enkel mogelijk bij monosyllabische verbale of temporele klaswoorden. Bovendien kan de constructie niet voorafgegaan worden door een telwoord. Zoals blijkt uit onderstaande tabel voert ook deze constructie de betekenis “elk(e)” in.

Dialect van Cili	Mandarijn	Nederlands
<i>Wǒ dǎpái huíhuimer shū</i> 我打牌回回么儿输	<i>Wǒ dǎpái huíhuì dōu shū</i> 我打牌回回都输	Bij het kaarten verlies ik elke keer
<i>Nǐ tiāntianmer chídào</i> 你天天么儿迟到	<i>Nǐ tiāntian chídào</i> 你天天迟到	Je komt elke dag te laat

b) De constructie [K + *bǎbar* 把把儿]: Net als in het Mandarijn wordt *bǎ* 把 in het dialect van Cili soms gebruikt als partikel van benadering. Iets als *bǎi bǎ kuài qián* 百把块钱 betekent aldus in beide talen “ongeveer honderd yuan”. Wanneer men in het dialect van Cili wil uitdrukken dat het een klein aantal of een kleine maat betreft, dan verdubbelt men deze *bǎ* 把 en voegt men er de retroflex *er* 儿 aan toe. De aldus bekomen constructie kenmerkt het dialect van Cili en komt niet voor in het Mandarijn. De constructie is niet compatibel met telwoorden en kan voorkomen na zowel een nominaal, verbaal als temporeel klaswoord, op voorwaarde dat dit klaswoord telkens monosyllabisch is. Betreft het een nominaal klaswoord, dan kan de constructie [K + *bǎbar* 把把儿] zowel onderwerp als lijdend voorwerp zijn, en daarnaast ook attributief gebruikt worden. In de gevallen dat het een verbaal of temporeel klaswoord betreft kan [K + *bǎbar* 把把儿] een bijwoord of een complement zijn. In onderstaande tabel worden enkele voorbeelden gegeven ter verduidelijking.

Dialect van Cili	Mandarijn	Nederlands
<i>Gè bǎbar chībubǎo a</i> 个把把儿吃不饱啊	<i>Yī liǎng gè chībubǎo a</i> 一两个吃不饱啊	Er een paar eten stilt de honger niet
<i>Chī bàn bǎbar yòuzi méi dé shì</i> 吃瓣把把儿柚子没得事	<i>Chī yī liǎng bàn yòuzi bù huì yǒu shì</i> 吃一两瓣柚子不会有事	Één à twee pomelo's eten kan geen kwaad
<i>Wǒ zhǐ ná tiáo bǎbar</i> 我只拿条把把儿	<i>Wǒ zhǐ ná yī liǎng tiáo</i> 我只拿一两条	Ik neem er slechts een paar
<i>Tiān bǎbar gǎobuwán</i> 天把把儿搞不完	<i>Yī liǎng tiān zuòbuwán</i> 一两天做不完	Het kan niet gedaan worden in slechts enkele dagen
<i>Tā yě zhǐ qù cì bǎbar</i> 他也只去次把把儿	<i>Tā yě zhǐ qù yī liǎng cì</i> 他也只去一两次	Hij is er ook slechts een paar keer geweest

c) De constructie [K + *dǎ* 打 + K]: De meeste nominale, verbale en temporele klaswoorden die uit één lettergreep bestaan, kunnen voorkomen in de constructie [K + *dǎ* 打 + K]. Ook een minderheid van de dissyllabische klaswoorden zijn in staat een gelijkaardige constructie aan te nemen. In dit laatste geval is het dan zo dat enkel de eerste lettergreep verdubbeld wordt en *dǎ* 打 tussen deze twee lettergrepen wordt geplaatst. De constructie wordt gebruikt om uit te drukken dat het een groot aantal betreft. Merk wel op dat ook deze constructie opnieuw niet compatibel is met om het even welk telwoord. Enkele voorbeelden ter verduidelijking:

Dialect van Cili	Mandarijn	Nederlands
<i>Zhàng dǎ zhàng dōu làngfèi le</i> 丈打丈都浪费了	<i>Zhěng zhàng zhěng zhàng làngfèi le</i> 整丈整丈浪费了	Elke <i>zhang</i> (Chinese lengtemaat) werd verspild
<i>Běn dǎ běn shū hái méi kàn</i> 本打本书还没看	<i>Zhěng běn zhěng běn shū hái méi kàn</i> 整本整本书还没看	Het ganse boek nog niet gelezen hebben
<i>Tā ná le tǒng dǎ tǒng</i> 他拿了桶打桶	<i>Tā ná le yī mǎn tǒng</i> 他拿了一满桶	Hij nam een ganse emmer
<i>Nián dǎ nián méi huíqu da</i> 年打年没回去哒	<i>Zhěngnián méi huíqu le</i> 整年没回去了	Een gans jaar niet teruggekomen zijn

<i>Jiǎng le biàn dǎ biàn da</i> 讲了遍打遍哒	<i>Jiǎng le hěnn duō biàn le</i> 讲了很多遍了	Het vele malen verteld hebben
---	--	-------------------------------

d) De constructie [K + *shù* 数 + K (+ *er* 儿)]: Net als de constructie waarbij een klaswoord gewoon verdubbeld wordt, brengt ook de constructie [K + *shù* 数 + K (+ *er* 儿)] de betekenis van “elk(e)” met zich mee.¹³¹ Opnieuw kan de constructie niet voorafgegaan worden door een telwoord en evenmin is ze compatibel met dissyllabische klaswoorden. Wanneer “K” voor een nominaal klaswoord staat, dan kan de constructie onderwerp van de zin zijn of attributief gebruikt worden. Betreft het een verbaal of een temporeel klaswoord kan ze enkel in bijwoordpositie staan. Enkele voorbeelden ter verduidelijking:

Dialect van Cili	Mandarijn	Nederlands
<i>Wǎn shù wǎnr dōu shì ròu</i> 碗数碗儿都是肉	<i>Měi wǎn dōu shì ròu</i> 每碗都是肉	Elke kom is gevuld met vlees
<i>Tiáo shù tiáo kùzi dōu huài le</i> da 条条裤子都坏哒	<i>Tiáotiao kùzi dōu huài le</i> 条条裤子都坏了	Elke broek is kapot
<i>Xià shù xià dōu bù jígé</i> 下数下都不及格	<i>Měi cì dōu bù jígé</i> 每次都及格	Telkens niet slagen

Dezelfde constructie vinden we overigens ook terug in enkele stedelijke dialecten van het district Huanggang, gelegen in het oosten van de provincie Hubei, op ongeveer 500 kilometer afstand van Cili. Een voorbeeld met [K + *shù* 数 + K (+ *er* 儿)] in bijwoordpositie¹³²:

¹³¹ In het dialect van Cili, kan men, net als in het standaard Chinees, naast een dergelijke constructie, uiteraard ook gewoon de constructie *měi* 每 + K gebruiken om de betekenis van “elk(e)” uit te drukken.

¹³² Chen Shumei 陈淑梅, “E dong fangyan liangci chongdie yu zhuguan liang 鄂东方言量词重叠与主观量 (Verdubbeling van het Klaswoord en subjectieve Maten in Dialecten in het Oosten van de Provincie Hubei)”, *Yuyan yanjiu* 语言研究 (‘Studies in Language and Linguistics’), vol. 27, nr. 4, 2007, p.43.

Dialect van Huanggang	Mandarijn	Nederlands
他回数回儿都带了东西来了	<i>Tā měi huí lái dōu dài le lǐwù</i> 他每回来都带了礼物	Telkens hij komt brengt hij een cadeautje mee

e) De constructie [K + *shù* 数 + K + (*er* 儿) + *de* 的]: De constructie [K + *shù* 数 + K + (*er* 儿) + *de* 的] in het dialect van Cili kan enkel voorkomen indien men te maken heeft met een monosyllabisch, bepaald nominaal klaswoord. In de zin neemt ze dan de positie in van predicat of van complement. De verandering die ze teweegbrengt op semantisch vlak hangt telkens sterk af van zin tot zin, zoals blijkt uit onderstaande twee voorbeelden:

Dialect van Cili	Mandarijn	Nederlands
<i>Zhè kuài shù gēn shù gēnr de</i> 这块树根数根儿的	<i>Zhè piàn shù měi gēn dōu zhǎng de hǎo</i> 这片树每根都长得好	Elk van de wortels van deze strook bomen is goed gegroeid
<i>Fàn zhǔ de lì shù lìr de</i> 饭煮得粒数粒儿的	<i>Fàn zhǔ de hǎo, yī lì yī lì de, hěn wánzhěng, méi zhān zài yīqǐ</i> 饭煮得好，一粒一粒的，很完整，没粘在一起	De rijst werd goed gekookt wat ervoor zorgt dat de rijstkorrels niet aan elkaar plakken

Ook deze constructie vinden we terug in enkele stedelijke dialecten van het district Huanggang:

Dialect van Huanggang	Mandarijn	Nederlands
他的几个讶儿个数个儿的	<i>Tā de jǐ gè hái zǐ měi yī gè dōu zhǎng de hǎo, yǒu chūxi</i> 他的几个孩子每一个都长得好, 有出息	Zijn kinderen zijn allen goed opgegroeid en hebben goede perspectieven
馒头切得块数块儿的	<i>Bǎ mántou qiēchéng hěn duō kuài</i> 把馒头切成很多块儿	De gestoomde broodjes in vele stukjes snijden

Hierboven is de functie van 个数个儿的 (eerste zin) het gezegde. Verder zien we dat de constructie [K + *shù* 数 + K + (*er* 儿) + *de* 的] ook in de positie van lijdend voorwerp (tweede zin) kan voorkomen.¹³³

Chen Shumei wees ook nog op een opmerkelijk gegeven: hetgeen door de constructie [K + *shù* 数 + K + (*er* 儿) + *de* 的] uitgedrukt wordt, heeft steeds een positieve betekenis, een soort betekenis van voldoening. Wat dit impliceert valt duidelijk te maken aan de hand van een simpel voorbeeldje¹³⁴:

Dialect van Huanggang	Nederlands
鞋双数双儿的	De schoenen zijn paar voor paar allen zeer degelijk
*鞋只数只儿的	De schoenen zijn stuk voor stuk zeer degelijk

Daar schoenen slechts als “volmaakt” beschouwd kunnen worden wanneer ze voorkomen in paar (klaswoord voor twee bij elkaar horende zaken, i.e. voor paren: *shuāng* 双) wordt één enkele schoen (klaswoord voor één van twee zaken die samen een paar vormen: *zhī* 只) niet positief geëvalueerd. Daarom kan *xié* 鞋 (‘schoen’) wel gevolgd worden door de constructie [*shuāng* 双 + *shù* 数 + *shuāng* 双 + (*er* 儿) + *de* 的] en niet door [*zhī* 只 + *shù* 数 + *zhī* 只 + (*er* 儿) + *de* 的].¹³⁵

5.4 Het gekwantificeerd zelfstandig naamwoord en het zelfstandig naamwoord voorafgegaan door een aanwijzend voornaamwoord zonder klaswoord

Net als in het Mandarijn en verschillende andere Chinese dialecten, zijn er in het Kantonees situaties waarin men geen klaswoord gebruikt, terwijl men er in principe wel een zou verwachten. Dit fenomeen wordt verklaard als zijnde een stijlkenmerk. Aangezien het klaswoord twee- à drieduizend jaar geleden niet zo ingeburgerd was als nu, ervaart men de structuur waarbij een gekwantificeerd

¹³³ Chen Shumei 陈淑梅, “E dong fangyan liangci chongdie yu zhuguan liang 鄂东方言量词重叠与主观量 (Verdubbeling van het klaswoord en subjectieve maten in dialecten van het oosten van de provincie Hubei)”, p.43.

¹³⁴ Ibid., pp.45-46.

¹³⁵ Ibid., p.46.

zelfstandig naamwoord geen klaswoord draagt, als archaisch, maar ook wel als formeel.¹³⁶

Deze stelling gaat echter niet altijd op. Soms is namelijk exact het tegenovergestelde waar. Het kan namelijk zijn dat het weglaten van het klaswoord geen formele, maar net een informele toon schept.¹³⁷ Dit valt ook te lezen in Wiedenhofs *Grammatica van het Mandarijn*. Hij merkt er op dat in het dagelijkse taalgebruik het weglaten van het klaswoord na een aanwijzend voornaamwoord beslist niet ongewoon is. Zo kijkt men in Beijing niet vreemd op bij het horen van iets als *nèi qìchē* 那汽车 (‘die auto’), *zhèi lóng* 这龙 (‘deze draak’) of *nèi guài wèir* 那怪味儿 (‘die vreemde smaak’). Is het echter geen aanwijzend voornaamwoord maar een telwoord die het zelfstandig naamwoord voorafgaat, dan behoudt men het klaswoord wel altijd. **Sì chē* 四车 (‘vier auto’s’) en **liǎng lóng* 两龙 (‘twee draken’) worden dus als fout beschouwd. Uitzonderingen hierop bestaan er echter ook: *yī* 一 (‘één’), *liǎ* 俩 (‘twee’) en *sā* 仨 (‘drie’). Aldus komen zowel *yī lǎoshī* 一老师 (‘één leerkracht’) als *yī gè lǎoshī* 一个老师 (‘één leerkracht’) voor in de hedendaagse spreektaal.¹³⁸

Tot slot vonden ook Sybesma en Yi-Hsien Liu deze kwestie het vermelden waard. Sybesma beweert dat zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn gepaard kunnen gaan met een aanwijzend voornaamwoord zonder dat een klaswoord tussen beide gevoegd moet worden.¹³⁹

Mandarijn	Nederlands
<i>Nǐ zhè xìn děi chēng yīxià</i> 你这信得称一下	Je moet deze brief eens wegen
<i>Zhè chá bù hǎohē</i> 这茶不好喝	Deze thee is niet lekker
<i>Wǒ bù xǐhuan nǐ nà chē</i> 我不喜欢你那车	Ik heb die auto van je niet graag

¹³⁶ S.-Y. Killingley, *A Short Glossary of Cantonese Classifiers*, p.14.

¹³⁷ Ibid.

¹³⁸ J. Wiedenhof, *Grammatica van het Mandarijn*, p.223 en p.233.

¹³⁹ R. Sybesma, “Beifang fangyan he Yueyu zhong mingci de keshu biaoji 北方方言和粤语中名词的可数标记 (‘Markeringen van telbaarheid van zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn en in het Kantonees’), p.239.

Hij wijst erop dat dit een fenomeen is dat hoofdzakelijk voorkomt in de spreektaal, op het internet en in boeken, maar dat het in het Kantonees in geen enkele situatie mogelijk is.¹⁴⁰

Kantonees	Nederlands
* <i>ni¹ syu¹</i> 这书	dit boek
* <i>ni¹ cha⁴</i> 这茶	deze thee

Liu vermeldt in grote lijnen hetzelfde als Sybesma, maar hij poogt er een verklaring aan toe te voegen. Liu vergeleek het gebruik van aanwijzende voornaamwoorden in zowel het Mandarijn en het Kantonees als het Taiwanees (Zuider-Min), en kwam tot de conclusie dat aanwijzende voornaamwoorden in het Kantonees en het Taiwanees niet zonder klaswoord kunnen, terwijl deze in het Mandarijn dit wel kunnen. Onderstaande voorbeelden verduidelijken dit feit¹⁴¹:

	Mandarijn	Taiwanees ¹⁴²	Kantonees
	<i>Zhè ((yī) gè) jiāduō diǎn, nà ((yī) gè) shǎo diǎn</i> 这((一) (个))加多点, 那((一) (个))少点	<i>Chit (chi) *(e) ge gwa, hit (chi) *(e) kiam gwa</i>	<i>Nei¹ (yat¹) *(go³) m⁴ hou², go² (yat¹) *(go³) sin¹ hou² 呢(一)*(个)唔好, 嗰(一)*(个)單好</i>
Nederlands	(Ik wil) meer van dit en minder van dat		Deze is niet goed, slechts de andere is wel goed

In bovenstaande drie voorbeelden wordt het telwoord “één” (Mandarijn: *yī* 一; Taiwanees: *chi* 一; Kantonees: *yat¹* 一) niet vereist. Wordt dit telwoord wel

¹⁴⁰ Ibid., p.239.

¹⁴¹ Y.-H. Liu, “Number Deletion and Classifier Realization in Three Chinese Dialects”, pp.257-8.

¹⁴² Daar de Chinese karakters in de oorspronkelijke tekst niet gegeven werden, en om mogelijke fouten te vermijden worden deze Chinese karakters er ook in deze uiteenzetting niet bijgeschreven.

gebruikt, dan bekomt men enkel en alleen een correcte zinsstructuur door ook het klaswoord erbij te betrekken.¹⁴³

5.5 Het klaswoord als een “markering van telbaarheid”

Sybesma besprak in zijn *Beifang fangyan he Yueyu zhong mingci de keshu biaoji* 北方方言和粤语中名词的可数标记 (‘Markeringen van telbaarheid van zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn en in het Kantonees’) uitvoerig de verschillende manieren waarop telbare zelfstandig naamwoorden gemarkeerd worden in het Mandarijn en in het Kantonees.¹⁴⁴ Hij beweert dat zelfstandige naamwoorden die op vlak van betekenissen telbaar zijn, niet op zich gebruikt kunnen worden, maar dat ze in om het even welke taal een markering van telbaarheid behoeven. In het Engels is *piece* (‘stuk’) hier een voorbeeld van. Een woord als *furniture* (‘meubel’) kan namelijk naar verschillende zaken verwijzen (een stoel, een kast, een tafel e.d.), maar het kan in concreet taalgebruik niet op zich gebruikt worden. Hoewel *furniture* dus telbaar is op vlak van betekenissen waar het naar verwijzen kan, wordt deze telbaarheid op grammaticaal vlak pas tot uiting gebracht na toevoeging van een woord als *piece*. Dit soort woorden noemen we “markeringen van grammaticale telbaarheid” of kortweg “markeringen van telbaarheid”. Het onbepaald lidwoord *a* in het Engels, en het affix van de diminutief “(t)je” in het Nederlands zijn hier nog voorbeelden van.

In het Mandarijn en in het Kantonees wordt deze telbaarheid uiteraard ook gemarkeerd. De manier waarop beide dialecten dit doen is echter compleet verschillend. Daar waar in het Mandarijn het suffix *zi* 子¹⁴⁵ telbaarheid markeert,

¹⁴³ Voor een grondige bespreking van dit onderwerp: zie Y.-H. Liu, “Number Deletion and Classifier Realization in Three Chinese Dialects”, pp.257-9.

¹⁴⁴ Alle informatie over dit onderwerp komt uit R. Sybesma, “Beifang fangyan he Yueyu zhong mingci de keshu biaoji 北方方言和粤语中名词的可数标记 (‘Markeringen van telbaarheid van zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn en in het Kantonees’)”, pp.234-45.

¹⁴⁵ Dat het suffix *zi* 子 telbaarheid markeert in het Mandarijn is niet zo verwonderlijk, omdat het tot op een bepaald niveau verwant is met het suffix van de diminutief “(t)je” in het Nederlands. De twee suffixen waren initieel immers beiden een suffix van de diminutief. In het Mandarijn is dit gebruik van *zi* 子 echter grotendeels verloren gegaan, maar toch vinden we hier nog enkele overblijfselen van terug. *Jizi* 机器 (‘kleine machine’) kan bijvoorbeeld enkel naar een kleine *jīqì* 机器 (‘machine’), zoals een telefoon of een naaimachine, verwijzen. (R. Sybesma, “Beifang fangyan he Yueyu zhong mingci de keshu biaoji 北方方言和粤语中名词的可数标记 (‘Markeringen van telbaarheid van zelfstandige naamwoorden in het Mandarijn en in het Kantonees’)”, p.244).

gebruikt men in het Kantonees hiervoor het klaswoord. Terwijl klaswoorden in het Mandarijn er dus voornamelijk zijn voor het tellen, drukken klaswoorden in het Kantonees de verschillende eenheden uit van de betekenissen waar telbare zelfstandige naamwoorden naar verwijzen. Ze markeren eveneens de zelfstandige naamwoorden die op semantisch vlak telbaar zijn als telbare zelfstandige naamwoorden op grammaticaal vlak. Zonder deze klaswoorden kunnen Kantonese zelfstandige naamwoorden niet als telbare zelfstandige naamwoorden worden gebruikt. Dit soort gebruik is duidelijk verschillend van het Mandarijn waar men een dergelijke markering van telbaarheid niet kent.

5.6 Vrijere zinsstructuur van het maatwoord

We zagen reeds dat de zinsstructuur waarin een klaswoord normaal gezien voorkomt [specificeerder + telwoord + **klaswoord** + zelfstandig naamwoord] is. Als daar een bijvoeglijk naamwoord aan wordt toegevoegd, vindt die zijn plaats over het algemeen tussen het klaswoord en het zelfstandig naamwoord. Dit is de algemene regel. Voor wat het Kantonees betreft, is het echter zo dat deze structuur flexibeler is wanneer het geen gewone klaswoorden (zoals *běn* 本, *tiáo* 条, *pǐ* 匹, *dòng* e.d.), maar een maatwoord betreft. Wanneer het bijvoeglijk naamwoord in dit laatste geval *daai⁶* 大 ('groot') of *siu²* 小 ('klein') is, dan kan deze in het Kantonees namelijk ook net voor het klaswoord geplaatst worden. Aldus bekomt men volgende structuur:

*specificeerder + telwoord + bijvoeglijk naamwoord + **maatwoord** + zelfstandig naamwoord*

Hierbij moet wel opgemerkt worden dat deze uitzondering op de regel (het bijvoeglijk naamwoord gaat het klaswoord vooraf) enkel en alleen mogelijk is wanneer het maatwoord geen exacte hoeveelheid aanduidt. Een exacte

hoeveelheid kan namelijk moeilijk verder gespecificeerd worden. Dit alles kan eenvoudig verduidelijkt worden aan de hand van enkele voorbeelden¹⁴⁶:

Kantonees	Mandarijn	Nederlands
<i>Ngo⁵ deui³ daai⁶ haai⁴</i> 我对大鞋	<i>Wǒ de yī shuāng dà xié</i> 我的一双大鞋 * <i>Wǒ shuāng dà xié</i> 我双大鞋	Mijn paar grote schoenen
<i>Ngo⁵ daai⁶ deui³ haai⁴</i> 我大对鞋	<i>Wǒ dà de yī shuāng xié</i> 我大的一双鞋 * <i>Wǒ dà shuāng xié</i> 我大双鞋	Mijn groot paar schoenen
<i>Go³ kwan⁴ daai⁶ jeuk³</i> 嗰群大雀	<i>Nà qún dà niǎo</i> 那群大鸟	Die vlucht grote vogels
<i>Go³ daai⁶ kwan⁴ jeuk³</i> 嗰大群雀	<i>Nà dà qún niǎo</i> 那大群鸟	Die grote vlucht vogels
<i>Yat¹ go³ daai⁶ dip⁶</i> 一个大碟	<i>Yī gè dà dié</i> 一个大碟	Een grote schotel
* <i>Yat¹ daai⁶ go³ dip⁶</i> 一大个碟	* <i>Yī dà gè dié</i> 一大个碟	Een grote schotel
* <i>Yat¹ daai⁶ gung¹ sing¹</i> 一大公升	* <i>Yī dà gōngshēng</i> 一大公升	*Een grote liter

5.7 Het klaswoord *phaŋ* 朋 in het dialect van Wanning

De stad Wanning is gelegen in het noordoostelijk deel van het eiland Hainan. Net als alle andere subdialecten van het Min heeft ook het dialect van Wanning vele klaswoorden van het klassiek Chinees bewaard. *Phaŋ* is er zo één van. Het is een klaswoord dat vaak vergelijkbaar is met het klaswoord *qún* 群 ('groep') in het Mandarijn. Aldus wordt het gebruikt voor groepen mensen en dieren, en dit voor zowel huisdieren, vee en dieren in het wild als voor vogels, insecten en zeedieren. Daarnaast gebruikt men *phaŋ* ook voor fruit dat van nature uit in tros groeit. Voorbeelden van dergelijke soorten fruit zijn bananen en kokos- en betelnoten. Voor deze soorten fruit zou men in het Mandarijn niet *phaŋ* maar *chuàn* 串 ('snoer, keten, bundel') gebruiken.¹⁴⁷

¹⁴⁶ S.-Y. Killingley, *A Short Glossary of Cantonese Classifiers*, pp.11-12.

¹⁴⁷ Cui Yongjuan 崔永娟, "Wanning fangyan zhong de liangci "phaŋ" 万宁方言中的量词“朋” (Het Klaswoord "phaŋ" in het Dialect van Wanning)", *Journal of Hainan Normal University*, vol. 20, nr. 5, 2007, p.151.

5.8 Het klaswoord 坨 in het dialect van Ningxiang

Het district Ningxiang behoort tot de stad Changsha, provinciehoofdstad van Hunan. Het dialect van Ningxiang behoort tot het zogenaamde Hunanees, i.e. het Xiang. Niet enkel zijn de verschillen met de hem omringende dialecten vrij groot, ook in het dialect zelf valt een opsplitsing te maken: het “Opper-Ningxiangees” en het “Neder-Ningxiangees”. Ongeacht welke van deze twee men onder de loep neemt valt het op dat, daar waar het klaswoord 坨¹⁴⁸ quasi niet voorkomt in het standaard Chinees, deze wel vaak gebruikt wordt in het dialect van Ningxiang.¹⁴⁹

De klaswoorden die in het Mandarijn vaak overeenstemmen met het klaswoord 坨 in het dialect van Ningxiang zijn *kuài* 块 (‘stuk, blok’) en *tuán* 团 (‘brok’). De zelfstandige naamwoorden die hiermee samengaan verwijzen vaak naar klonter- of brokvormige voorwerpen. Vandaar dat 坨 in het dialect van Ningxiang compatibel is met bijvoorbeeld *bítǐ* 鼻涕 (‘snot’) en *shǐ* 屎 (‘uitwerpselen’). Andere voorbeelden zijn:

Dialect van Ningxiang	Mandarijn	Nederlands
一坨花菜	<i>yī kē huācài</i> 一棵花菜	een bloemkool
一坨馒头	<i>yī zhī mántou</i> 一只馒头	een gestoomd broodje
一坨饼干	<i>yī kuài bǐnggān</i> 一块饼干	een koekje
一坨橡皮	<i>yī kuài xiàngpí</i> 一块橡皮	een gom
一坨冰	<i>yī kuài bīng</i> 一块冰	een ijsblokje
一坨肉就呷饱啞	<i>yī kuài ròu jiù chībǎo le</i> 一块肉就吃饱了	met een stukje vlees te eten heb (ik) genoeg
才买啞两坨毛线	<i>zhǐ mǎi le liǎng tuán</i> <i>máoxiàn</i> 只买了两团毛线	slechts twee bollen breiwol kopen

¹⁴⁸ Daar de geraadpleegde bron een Chinese tekst is waarin geen transcriptie van de karakters gegeven wordt, en de auteur van deze uitzetting geen kennis heeft van het dialect van Ningxiang, worden hier enkel de Chinese karakters gegeven zonder transcriptie.

¹⁴⁹ Alle informatie over het klaswoord 坨 in het dialect van Ningxiang komt uit Zhang Xingliang 张兴良, “Ningxiang fangyan li de liangci “tuó” 宁乡方言里的量词“坨” (‘Het Klaswoord “tuó” in het Dialect van Ningxiang’), *Hunan guangbo dianshi daxue xuebao* 湖南广播电视大学学报 (‘Tijdschrift van de Universiteit van Radio en Televisie van Hunan’), vol. 1, nr. 33, 2008, pp.86-87.

Daarnaast kunnen zelfstandige naamwoorden die tot op een bepaald niveau geassocieerd worden met zelfstandige naamwoorden, die samengaan met het klaswoord 坨, ook datzelfde klaswoord aannemen. Zo is, door de associatie met uitwerpselen, ook *niào* 尿 ('urine') compatibel met het klaswoord 坨.

Verder kan 坨 ook gebruikt worden voor pukkelvormige en korrelige voorwerpen:

Dialect van Ningxiang	Mandarijn	Nederlands
他手上有一坨黑痣	<i>Tā shǒu shàng yǒu yī kē hēizhì</i> 他手上有一颗黑痣	Hij heeft een geboortevlek op zijn hand
你脸上有一坨饭	<i>Nǐ liǎn shàng yǒu yī lì mǐfàn</i> 你脸上有一粒米饭	Er plakt een rijstkorrel aan je gezicht

De verdubbeling van het klaswoord 坨 vertoont ook enkele opmerkelijkheden. Ze valt op te splitsen in twee soorten: de directe en de indirecte verdubbeling. Laat ons op beiden wat dieper ingaan.

1) *De directe verdubbeling*: Dit soort verdubbeling verschilt eigenlijk niet met de verdubbeling zoals we die kennen in vele andere dialecten. “坨坨” kan aldus voorkomen in subjectpositie of bijvoeglijk gebruikt worden, en houdt de betekenis “elk stuk” in.

Dialect van Ningxiang	Mandarijn	Nederlands
坨坨毛线颜色都不好看	<i>Tuántuán máoxiàn yánsè dōu bù hǎokàn</i> 团团毛线颜色都不好看	De kleur van elke bol breiwool is niet mooi

Daarnaast kan 坨坨 echter ook als suffix gebruikt worden. Vergelijkbaar met *chì tiáotiáo* 赤条条 ('poedelnaakt') in het Mandarijn, kent men in het dialect van Ningxiang bijvoorbeeld woorden als 胖坨坨 ('moddervet') en 矮坨坨 ('piepklein')

2) *De indirecte verdubbeling*: Onder dit soort verdubbeling vinden we constructies als [坨把坨]¹⁵⁰ en [坨什坨] terug, die eveneens zowel onderwerp als bepaling kunnen zijn. Deze structuren zijn typisch voor het Xiang en vinden we niet terug in het Mandarijn.

Dialect van Ningxiang	Mandarijn	Nederlands
坨什坨的花菜都烂了	<i>Yī kuàikuài de huācài dōu huài le</i> 一块块的花菜都坏了	Elke bloemkool is slecht geworden

De constructie [坨把坨] wordt gebruikt om uit te drukken dat het een kleine hoeveelheid betreft, en wordt soms ingekort tot [坨把]. Zoals onderstaand voorbeeld verduidelijkt kan deze structuur slechts in objectpositie voorkomen:

Dialect van Ningxiang	Mandarijn	Nederlands
我只要坨把就有咖啞	<i>Wǒ zhǐ yào yī kuài jiù gòu le</i> 我只要一块就够了	Met één stuk heb ik al voldoende

¹⁵⁰ Merk op dat we deze constructie ook terugvinden in het dialect van Cili (zie 5.3) dat onderverdeeld wordt als subdialect van het Mandarijn. Uit dit gemeenschappelijk kenmerk blijkt dus de onderlinge beïnvloeding van dialecten op elkaar.

6. BESLUIT

In deze uiteenzetting werd vooreerst verduidelijkt wat een klaswoord is en wat een klaswoord precies onderscheidt van een maatwoord. Er werd vermeld in welke talen men zoal uitgebreide klaswoordsystemen kent en welke positie deze klaswoorden over het algemeen innemen in zinnen in Chinese dialecten, met daarbij ook uitzonderingen op de regel. Bovendien werd er aangetoond dat Chinese klaswoorden niet zomaar loze taalelementen zijn, maar dat ze een inherente betekenis dragen.

De intrede en de evolutie van klaswoorden (van de klassieke structuren [T+ZN] en [ZN+T+K] naar de vandaag gangbare structuur [T+K+ZN]) in het Chinees werd bondig besproken, en we zagen waaruit Chinese klaswoorden gegroeid zijn. De meerderheid vindt zijn wortels in zelfstandige naamwoorden, maar andere klaswoorden ontstonden uit werkwoorden of werden reeds van bij hun ontstaan als klaswoord gebruikt, zonder voorheen een andere functie te hebben gehad.

Na verder een kort overzicht te hebben gegeven van de zeven hoofddialecten waarin het Chinees opgesplitst wordt, werd aangetoond dat er vele verschillen bestaan tussen deze dialecten op vlak van het gebruik van klaswoorden. Bij het bestuderen van deze verschillen werd ook aandacht besteed aan het feit of deze van semantische, dan wel van grammaticale of syntactische aard zijn. Bovendien ondervonden we dat vele van deze verschillen streekgebonden verschijnselen zijn, de een al wat kleinschaliger (bv. het gebruik van de constructie [K + *shù* 数 + K + (*er* 儿) + *de* 的] in de districten Cili en Huanggang, en de afwezigheid van de structuur [K+ZN] in het Zuider-Min) dan de andere (bv. *gè* 个 dat als algemeen klaswoord wordt gebruikt in een gebied dat meer dan drie vierden van het Chinese grondgebied bedekt).

Verder werd kort een tendens besproken waar bepaalde klaswoorden vandaag meer en meer onderhevig aan zijn, meer bepaald de zogenaamde “*gè*-isering” (*gèhuà* 个化), waarbij vele klaswoorden vervangen kunnen worden door het algemeen klaswoord *gè* 个.

Tot slot werd ook op twee geïsoleerde voorbeelden (het klaswoord *phaj* 朋 in het dialect van Wanning en het klaswoord “坨” in het dialect van Ningxiang) dieper ingegaan.

Het spreekt voor zich dat Chinese klaswoorden, naast de besproken voorbeelden, nog stof bieden voor tal van studies. In deze uiteenzetting werd slechts dieper ingegaan op een klein deel hiervan. Desalniettemin hoopt de auteur dat dit een bron van inspiratie kan zijn voor verder onderzoek.

1. Boeken en artikels

ALLAN, Keith, "Classifiers", *Linguistic Society of America*, vol. 53, nr. 2, 1977, pp.285-311.

BIQ, Yung-O, TAI, James H.-Y. en THOMPSON, Sandra A., "Recent Developments in Functional Approaches to Chinese", in HUANG, C.-T. James en LI, Y.-H. Audrey (uitgs.), *New Horizons in Chinese Linguistics*, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 1996, pp.97-140.

BIQ, Yung-O, "Classifier and Construction: The Interaction of Grammatical Categories and Cognitive Strategies", *Language and Linguistics*, vol. 3, nr. 3, 2002, pp.521-42.

CHAO, Yuen Ren, *A Grammar of Spoken Chinese*, Berkeley: University of California Press, 1968.

CHEN Hsueh-chu 陈雪珠 en HSU Yu-ying 徐毓莹, "Comparison of General Classifiers of Chinese and Japanese (Zongcheng liangci zhi Zhong-Ri bijiao 总称量词之中日比较)", in Wufeng xuebao 吴凤学报 ('Krant van het Technologisch Instituut van Wufeng'), vol. 11, 2003, pp.291-301.

CHEN, K.-J., HUANG, C.-R. en LAI, Q.-X., *Mandarin Chinese Daily News Dictionary of Measure Words*, Taipei: Mandarin Chinese Daily News Publishing Center, 1997.

CHEN Shumei 陈淑梅, "E dong fangyan liangci chongdie yu zhuguan liang 鄂东方言量词重叠与主观量 ('Verdubbeling van het Klaswoord en subjectieve Maten in Dialecten in het Oosten van de Provincie Hubei)', *Yuyan yanjiu* 语言研究 ('Studies in Language and Linguistics'), vol. 27, nr. 4, 2007, pp.42-46.

CHENG Zhenqiu 程镇球 en WU Jingrong 吴景荣, *Xin shidai Ying-Han da cidian* 新时代英汉大词典 ('Groot Engels-Chinees Woordenboek van nieuwe Tijden'), Beijing: Shangwu yinshuguan, 2006.

CHENG, Lisa Lai-Shen en SYBESMA, Rint, "Yi-wan tang, yi-ge Tang: Classifiers and Massifiers", *The Tsing Hua Journal of Chinese Studies, New Series*, vol. 28, nr. 3, 1998, pp.385-412.

CHENG, Lisa Lai-Shen en SYBESMA, Rint, "Bare and not-so-bare nouns and the structure of NP", in *Linguistic Inquiry*, vol. 30, nr. 4, 1999, pp.509-42.

CHENG, Lisa Lai-Shen en SYBESMA, Rint, "Classifiers in Four Varieties of Chinese", in CINQUE, G. en KAYNE, R. S. (reds.), *Handbook of Comparative Syntax*, Oxford: Oxford University Press, 2005, pp.259-92.

CUI Yongjuan 崔永娟, “Wanning fangyan zhong de liangci “phan” 万宁方言中的量词“朋” (‘Het Klaswoord “phan” in het Dialect van Wanning’), *Journal of Hainan Normal University*, vol. 20, nr. 5, 2007, p.151-2.

DENG Kaichu 邓开初, “Changshahua zhong quefa yuyi fenlei gongneng de liangci “zhi” 长沙话中缺乏语义分类功能的量词“只” (‘Het Klaswoord “zhi” in het Dialect van Changsha heeft geen Functie voor semantische Classificatie’), *Chuanshan xuekan* 船山学刊 (‘Tijdschrift van Chuanshan’), nr. 3, 2008, pp.60-61.

ERBAUGH, Mary S., *Classifiers are for specification: Complementary Functions for Sortal and General Classifiers in Cantonese and Mandarin* (Paper geschreven voor de 33e Internationale Conferentie over Sino-Tibetaanse Talen en Taalkunde in Bangkok, Thailand), 2000.

HUNG, Daisy L. en TZENG, Ovid T.-L., “Neurolinguistics: A Chinese Perspective”, in HUANG, C.-T. James en LI, Y.-H. Audrey (uitgs.), *New Horizons in Chinese Linguistics*, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 1996, pp.357-79.

JONES, Robert B., “Classifier Constructions in Southeast Asia”, *Journal of the American Oriental Society*, vol. 90, nr. 1, 1970, pp.1-12.

KILLINGLEY, Siew-Yue, *A Short Glossary of Cantonese Classifiers*, Newcastle upon Tyne: Grevatt & Grevatt, 1982.

KILLINGLEY, Siew-Yue, *Cantonese Classifiers: Syntax and Semantics*, Newcastle upon Tyne: Grevatt & Grevatt, 1983.

LI, Charles N. en THOMPSON, Sandra A., *Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar*, Berkeley (Calif.): University of California press, [1981] 2003.

LI Wendan, “The Pragmatic Function of Numeral-Classifiers in Mandarin Chinese”, *Journal of Pragmatics*, vol. 32, nr. 8, 2000, pp.1113-33.

LIU, Yi-Hsien, “Number Deletion and Classifier Realization in Three Chinese Dialects”, in M. K. M. CHAN en H. KANG (uitgs.), *Proceedings of the 20th North American Conference on Chinese Linguistics*, vol. 1, Columbus (Ohio): The Ohio State University, 2008, pp.243-60.

MATTHEWS, Stephen, en YIP, Virginia, *Cantonese: A Comprehensive Grammar*, Londen en New York: Routledge, [1994] 1996.

NORMAN, Jerry, *Chinese*, Cambridge: Cambridge University Press, 1988.

PEYRAUBE, Alain, “Recent Issues in Chinese Historical Syntax”, in HUANG, C.-T. James en LI, Y.-H. Audrey (uitgs.), *New Horizons in Chinese Linguistics*, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 1996, pp.161-213.

RAMSEY, S. Robert, *The Languages of China*, Princeton (NJ): Princeton University Press, [1987] 1989.

ROSS, Claudia en MA, Jing-Heng Sheng, *Modern Mandarin Chinese Grammar: A Practical Guide*, Londen en New York: Routledge, 2006.

ROVIRA, Sara, “Cong renzhi yuyanxue de jiaodu tantao hanyu liangci jiaoxue. A Cognition-based Approach to the Teaching of Chinese Measure Words”, *Journal of Yunnan Normal University. Teaching and Research on Chinese as a foreign language*, vol. 2, supplement, 2004, pp.252-6.

SHI, Yuzhi, *The Establishment of Modern Chinese Grammar: The Formation of the Resultative Construction and Its Effects*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2002.

SHIE, Jian-Shiung, “Figurative Extension of Chinese Classifiers”, *Journal of Da-Yeh University*, vol. 12, nr. 2, 2003, pp.73-83.

SIMA Qian 司马迁, *Shiji* 史记 (Historische Aantekeningen), Beijing: Zhonghua shuju, [1959] 1985.

SMITH, Bradley en WENG Wan-go, *China: A History in Art*, New York: Doubleday Windfall, [1976] 1979.

SYBESMA, Rint, “Beifang fangyan he Yueyu zhong mingci de keshu biaoji 北方方言和粤语中名词的可数标记 (Markeringen van Telbaarheid van zelfstandige Naamwoorden in het Mandarijn en in het Kantonees)”, in LU Jianming 陆俭明 (uitg.), *Yuyan xuelun cong* 语言学论丛 (Verzameling linguïstische Uiteenzettingen), Beijing: Shangwu yinshuguan, 2007, pp.234-45.

TAI, James H.-Y. en WANG Lianqing, “A Semantic Study of the Classifier *Tiao*”, *Journal of the Chinese Language Teachers Association*, vol. 25, nr. 1, 1990, pp.35-56.

T'SOU, Benjamin K., “The Structure of Nominal Classifier Systems”, in JENNER, P. N., THOMPSON, L. C. en STAROSTA, S. (reds.), *Austroasiatic Studies*, vol. 2, nr. 13, Hawaiï: University of Hawaii Press, 1967, pp.1215-47.

UNGER, Ulrich, *Grammatik des Klassischen Chinesisch*, vol. 1, Munster (niet uitgegeven), 1987.

WANG Li 王力, *Hanyu shigao* 汉语史稿 (Manuscript van de geschiedenis van het Chinees), Beijing: Kexue chubanshe, 1957.

WANG Lianqing, “Historical and Dialectal Variants of Chinese General Classifiers --- On the Criteria of General Classifiers”, in CHAN, M. K. M. en KANG, H. (uitgs.), *Proceedings of the 20th North American Conference on Chinese Linguistics*, vol. 1, Columbus (Ohio): The Ohio State University, 2008, pp.279-83.

WANG Xia 王霞, “Hunan Cilihua de chongdie erhua liangci, liangci jiegou ji zhuguan liang 湖南慈利话的重叠儿化量词、量词结构及主观量 (Het verdubbelde Klaswoord met Retroflex *er*, partiële Constructies en de subjectieve Hoeveelheid in het Dialect van Cili in Hunan)”, *Journal of Mudanjiang University*, vol. 18, nr. 1, 2009, pp.42-44.

WIEDENHOF, Jeroen, *Grammatica van het Mandarijn*, Amsterdam: Bulaaq, [2004] 2006.

YAN, Margaret Mian, *Introduction to Chinese Dialectology*, Munchen: Lincom Europa, 2006.

YUE, Anne O., “Chinese Dialects: Grammar”, in LAPOLLA, Randy en THURGOOD, Graham (reds.), *The Sino-Tibetan Languages*, Londen en New York: Routledge, 2003, pp.84-125.

ZHANG Xingliang 张兴良, “Ningxiang fangyan li de liangci “tuo” 宁乡方言里的量词“坨” (Het Klaswoord “tuo” in het Dialect van Ningxiang)”, *Hunan guangbo dianshi daxue xuebao* 湖南广播电视大学学报 (Tijdschrift van de Universiteit van Radio en Televisie van Hunan), vol. 1, nr. 33, 2008, pp.86-87.

2. Elektronische bronnen

Ethnologue, <http://www.ethnologue.com>, datum van raadpleging: 13 maart 2009.

The Chinese Pear Stories, <http://www.pearstories.org/>, datum van raadpleging: 13 mei 2009.